

IZJAVA ZSO IN NSKS:

Za apartheid v Avstriji ne sme biti prostora!

„Za apartheid (to je politika rasne diskriminacije, kakor jo pozna- jo v Južni Afriki, kjer izvajajo po- polno ločitev med belci in črnici — op. ured.) v Avstriji ne sme biti pro- stora,“ je rečeno v skupni izjavi, ki

sta jo objavila Zveza slovenskih or- ganizacij na Koroškem in Narodni svet koroških Slovencev v zvezi z najnovejšimi posegi svobodnjaške stranke in heimatdiensta za odpra- vo dvojezičnega šolstva. Obe slo-

venski osrednji organizaciji apeli- rata na avstrijsko zvezno vlado in na avstrijsko javnost, da se odločno zoperstavi getoizaciji učiteljev in šolarjev na južnem Koroškem.

Osnovni cilj koroške svobodnja- ške stranke, kot se izraža v njenem predlogu koroškemu deželnemu zboru, in koroškega heimatdiensta, izraženega v njegovem osnutku iz- vedbenega zakona k manjšinskemu šolskemu zakonu za Koroško, ki ga hoče uveljaviti s pomočjo referen- duma, je stroga delitev otrok na dvojezičnem ozemlju Koroške pri vzgoji in izobraževanju na osnovi priznavalnega načela, je rečeno v izjavi slovenskih organizacij. Oba predloga nasprotujeta vrsti pravnih norm, predvsem pa nista v soglasju z večjo demokratizacijo avstrijskega šolstva. Poleg tega sta v nas- protju z avstrijsko ustavo in s sploš- no sprejetimi vzgojnoizobraževalni- mi načeli avstrijskega vzgojnoiz- obraževalnega sistema, ki prihaja- jo do izraza v skupnem šolanju ne glede na poreklo, spol, raso, so- cialno pripadnost, jezik in veroiz- poved, kakor tudi v učnem načelu socialnega učenja. Predlog KHD kljub spretnemu besedilu osnutka ne more prikriti osnovnega namena, to je ločevanja otrok, kar pomeni ustanovitev geto-šol ter ločenih raz- redov. Ne nazadnje predloga po- menita siromašenje šolske mreže, stopnje organiziranosti šol in s tem infrastrukture južnokoroškega pro- stora.

Kampanja proti dvojezičnim učiteljem na ljudskih in glavnih šolah na južnem Koroškem, ki so vsi po vrsti študirali na avstrijski pedago- ški akademiji ali na učiteljski in so tam tudi napravili izpite pred državno komisijo, vrhu tega v tenden- ciji pomeni „berufsverbot“ za pripad- nike slovenske narodne skupnosti na delnem področju javnih služb, zaključuje izjava slovenskih osred- njih organizacij.

Skupna vzgoja otrok v obeh deželnih jezikih je v vseavstrijskem interesu

Gojitev slovenskega jezika — ki je na Koroškem doma že 1400 let — ni le človekova pravica tistih deželanov, katerim je materinščina, mar- več je tudi v vseavstrijskem interesu, če se po možnosti vsi južnokoroški otroci v šoli uče obeh deželnih jezikov. S tem ne širijo le svojega izobra- ževalnega obzolja — ker črpajo iz dveh enakovrednih kultur —, marveč bodo pozneje kot odrasli tudi laže podirali predsodke, ki tu in tam še vedno obstajajo med obema narodnima skupinama na Koroškem.

Te besede je svoječasno zapisal generalni sekretar Avstrijske lige za človekove pravice na Dunaju prof. dr. Erich Körner. Tako in podobno mislijo tudi mnogi drugi nemško govoreči sosedje v deželi in državi.

Koroška FPÖ in heimatdienst pa napovedujeta vojno prav temu skup- nemu vzgajanju otrok v duhu medsebojnega razumevanja in spoštova- nja. Z zahtevo po ločenih razredih in šolah, kar je podobno južnoafriški politiki apartheida, hočeta doseči likvidacijo še zadnjih ostankov dvoje- zičnega šolstva.

Če bi te nakane uspele, bi bili tudi otroci, ki se veselijo dvojezičnega vzdušja v otroškem vrteu, ob prestopu v šolo iztrgani iz domačega nar-avnega okolja ter žrtvovani interesom tistih sil, ki s svojo nacionalistič- no nestrpnostjo zastrupljajo medčloveške odnose in politično ozračje v deželi.

Pred štiridesetimi leti:

Prvo zasedanje SNOS pomemben mejnik v naši zgodovini

Pred štiridesetimi leti — 19. in 20. februarja 1944 — je bilo v Črnomlju prvo zasedanje Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta (SNOS), ki pomeni enega najpomembnejših dogodkov v zgodovini našega naroda. Le nekaj več kot štiri mesece po zgodovinskem ko- čevskem zboru, na katerem je preko svojih demokratično izvoljenih odposlancev spregovoril resnično slovenski narod sam, in le dobra dva meseca po II. zasedanju AVNOJ v Jajcu, kjer so bili položeni temelji nove Jugoslavije kot federativno urejene domovine enako- pravnih narodov, je SNOS na svojem zasedanju v Črnomlju že ne- posredno in ustvarjalno, kot najvišji oblastni organ, razpravljal in sklepal o graditvi narodne oblasti in slovenske državnosti.

Odloki, ki jih je sprejel SNOS pred štiridesetimi leti, so torej temelji narodne oblasti in ljudske revolucije, so podlaga vsemu ti- stemu, kar je slovenski narod uresničil in razvijal po osvoboditvi. In tako je naš narod že drugič v svoji zgodovini izpričal svojo dr- žavnost: najprej v prejšnjem tisočletju, v dobi Karantanije, ki je bila najpomembnejša politična tvorba na slovenskem ozem- lju od 7. do 11. stoletja ter je imela svoje središče prav na našem ožjem koroškem področju; drugič pa z ustanovitvijo republike Slovenije, ki so ji bili temelji položeni pred štiridesetimi leti.

Že takrat je bila izpričana enotnost Slovencev na celotnem ozemlju njihove naselitve, preko vseh mej in žičnih pregrad, ki so jih na slovenski zemlji postavili okupatorji. Ta povezava je bila manifestirana z navzočnostjo delegata iz Koroške, inž. Pavla Zau- cerja-Matjaža, ki je na zasedanju spomnil na krivice, ki so se ko- roškim Slovincem godile v stari Avstriji in zlasti v nacistični dobi. Obenem pa je naglasil, da vse to trpljenje ni moglo zlomiti nar-odne zavesti našega človeka in smo tudi koroški Slovenci postali živ in borben del slovenskega naroda. Ta zavest pa nas krepi tudi danes, ko nadaljujemo boj za uresničitev vsestranske enako- pravnosti.

VODSTVENE SPREMEMBE V SZ:

Černenko nasledil Andropova

V petek minulega tedna je umrl vodilni svojetski politik in državnik Jurij V. Andropov, ki se zaradi bo- lezni že več mesecev ni več pojavil v javnosti. Takoj po objavi njegove smrti pa je bilo tudi že precej gotovo, kdo bo njegov naslednik, ko je bil za predsednika odbora za pripravo žalnih slovesnosti imenovan Konstatin U. Černenko, ki ga je CK KPSZ v ponedeljek tudi dejansko izvolil za novega generalnega sekretarja parti- je. Zdaj je le še vprašanje časa, kdaj bo po najvišji funkciji v partiji prev- zel tudi vodilno mesto v vodstvu dr- žave.

Novi vodja sovjetske partije je s svojimi 72 leti eden najstarejših čla- nov osrednjega vodstva, v katerem je že dolga leta zavzemal pomembna mesta, tako da njegova sedanja iz- volitev ni nobena senzacija. Prav ta- ko pa kakšne bistvene spremembe tudi ni pričakovati v politiki, ki jo

bo pod njegovim vodstvom zasledo- vala Sovjetska zveza. To velja tako za notranjo kot tudi za zunanjo usmeritev, o čemer pričajo prve iz- jave, ki jih je dal Černenko bodisi ob svoji izvolitvi ali še posebej v pogovoru pri pogrebnih slovesnostih.

Pogreb Andropova v torek je bil tudi priložnost, da so se sovjetski voditelji s Černenkom na čelu sre- čali z vodilnimi državniki iz vseh delov sveta. V pogovorih na pogreb- ni slovesnosti in pri srečanjih s tuji- mi predstavniki je prišla do izraza želja po „mirnem sožitju“, ki jo je Černenko posebej naglasil v pozivu zahodnim silam za „resna, enakoprav- na in konstruktivna pogajanja“.

Seveda pa v bližnji bodočnosti ni pričakovati večjih premikov, kajti Černenko bo gotovo potreboval ne- kaj časa za utrditev svojega položaja, medtem ko je ameriški predsednik Reagan letos zaposlen z volitvami.

PREBERITE

na strani

- 2 Pogovor z novim nad- zornikom za dvojezič- no šolstvo
- 3 Prireditve ob sloven- skem kulturnem praz- niku
- 4 Družaben večer v Selah-Kotu
- 5 Smrt v snežnem plazu
- 8 16. sankarska tekma SPD „Zarja“ in zaklju- ček tekem za pokal „Obir“

Južnotirolsko vprašanje je merilo za razvoj odnosov med Avstrijo in Italijo

Minula dva dneva je bil na uradnem obisku v Avstriji predsednik italijanske vlade Bettino Craxi, ki ga je spremljal zunanji minister Giulio Andreotti. V zvezi s tem obiskom so zelo izpostavljali dejstvo, da je prvič po 103 letih, da je vladni šef Italije urad- no obiskal Dunaj; pa tudi obratno po drugi svetovni vojni še noben avstrijski kancler ni bil na uradnem obisku v Rimu.

Za odnose med dvema sosednjima državama, ki sicer razvijata bogato medsebojno sodelovanje na vseh področjih, je to brez dvoma značilen pojav. Iz tega je razvidno, kako iz zgodovinskih dogodkov porojeni predsodki lahko za dolga desetletja breme- nijo meddržavne odnose in zavirajo razvoj, ki bi ob „premaganih preteklosti“ gotovo mnogo lažje privedel do rešitve še odprtih bilateralnih vprašanj.

Med Avstrijo in Italijo sodi v sklop nerešenih vprašanj tudi južnotirolski problem. Pri sedanjem srečanju na Dunaju je tekla beseda gotovo tudi o dosti širših in pomembnejših vprašanjih — toda juž- notirolsko vprašanje je bilo prisotno kot „merilo“: čim boljši je položaj južnih Tirolcev v Italiji, tem bolje in produktivneje se lahko odvijajo meddržavni odnosi med Avstrijo in Italijo. Pomembnost tega

vprašanja je bila priznana in poudarjena z obeh strani in predsednik Craxi je dal obetajoče zagoto- vilo, da bodo odprta vprašanja južnotirolske avto- nomije pospešeno rešena „na najboljši način in v soglasju vseh prizadetih“, pri čemer si je za Južno Tirolsko želel, da bi se razvijala etnična skupnost na osnovi medsebojnega spoštovanja ter priznavanja identitete, tradicij, kulture in pravic vseh.

Obisku italijanskih gostov je tukajšnji tisk razumljivo posvetil veliko pozornost in se pri tem pose- bej razpisal o važnosti južnotirolskega vprašanja. Toda v vsej tej poplavi najrazličnejših poročil in ko- mentarjev je bilo le zelo redko najti resnično ob- jektivne glasove (eno takih pozitivnih stališč objavl- jamo posebej — op. ured.). Politiki in novinarji, ki so še pred tremi tedni strupeno napadli koroške Slovence in gradiščanske Hrvate ter jih dolžili ova- duštva, so sedaj pokazali polno razumevanje za juž- ne Tirolce, za njihove težnje in zahteve, pa tudi za obisk njihove delegacije na Dunaju kratko pred av- strijsko-italijanskim srečanjem na najvišji ravni. Ali ni morda tudi ta „morala dvojnih meril“ sokriva na tem, da v reševanju južnotirolskega vprašanja vedno spet pride do zastojev?

DOBESEDNO

Iz članka, ki ga je ob obisku pred- sednika italijanske vlade na Dunaju objavil Karl-Peter Schwarz v dnevi- niku Die Presse:

V zadnjih mesecih je bilo vedno znova slišati zaskrbljene glasove, ki so svarili pred tem, da bi spričo pre- tečega mednarodnega razvoja reševa- nje problemov narodnih manjšin za- nemarjali in odlagali. Svarilce potr- jujejo izkušnje iz zgodovine Evrope in zadnji dramatični dogodki v raz- nih predelih tretjega sveta. Naj bo tako ali drugače: Kdor zanemarja ustvariti pogoje, ki so potrebni za utrditev in razvoj narodnih skupno- sti, tisti je sokriv, da pridejo — pa naj bo iz katere koli strani — na površje hujskači. To velja enako za južne Tirolce kot denimo za Sloven- ce v Italiji in v Avstriji. Srednja Evropa je geopolitično preveč izpo- stavljena, da bi si mogla privoščiti zanemarjanje svojih narodnih manj- šin. Skoraj štiri desetletja po drugi svetovni vojni tukaj problemi še ved- no čakajo svoje rešitve.

Wiegele: „Mislim, da bom dober nadzornik“

Novi okrajni šolski nadzornik v pogovoru s Slovenskim vestnikom

Slovenski vestnik: Gospod nadzornik, ali mislite, da boste dober nadzornik?

FRANZ WIEGELE: Seveda mislim, da bom dober nadzornik. Že na dvojjezičnih šolah sem skušal biti dober učitelj in ravnatelj. Osem let sem poučeval v Blačah v Ziljski dolini vse razrede, potem trinajst let na glavni šoli na Cajni. Edini učitelj sem bil, ki je poučeval slovenščino. To je skupno več kot dvajset let prakse. Potem sem bil trinajst let ravnatelj na glavni šoli v Bleibergu, kjer smo imeli šolski poskus integrirane celotne šole. Zato mislim, da vem, kaj potrebuje šola.

SV: In mislite, da imate tudi strokovne kvalifikacije za dvojezično šolo?

WIEGELE: Zakaj jih ne bi imel? Imam enake izpite kot gospod Vouk.

SV: Vprašujem, ker se vaše ime ni pojavljalo v Mladem rodu ali v učbenikih za dvojezične šole. Torej se mimo izpitov, mimo šolske prakse niste vključevali v diskusijo o dvojezičnem šolstvu?

WIEGELE: Jaz nisem pisec učbenikov, jaz sem bolj umetnik, bi rekel. Zato sem se zanimal za druge reči. Dovolj interesentov je za pisanje učbenikov. In Mladi rod? Kaj pa je Mladi rod? List kakor v nemških šolah Jung-Osterreich. To ni vsebina dvojezičnega pouka.

SV: Je pa važen učni pripomoček. Lahko bi bil boljši, če bi imel več sredstev.

WIEGELE: Vam bom pokazal, kaj je Mladi rod: Kaj imamo tu za prvo stopnjo, kaj za drugo stopnjo? Za vsako stopnjo je nekaj. Seveda je v pomoč, je pa premalo.

SV: Kaj pa mislite s tega mesta narediti za izboljšanje na tem področju?

WIEGELE: Mislim, da bo najboljša, da se držimo 7. novele šolskega organizacijskega zakona. Tu že imam neke predstave o predšolski stopnji. Izdali bomo zgodnejši termin za prijavo k dvojezičnemu pouku.

SV: Pa bo prišlo tudi kako pripomočilo delnega šolskega sveta?

WIEGELE: Učitelji dobijo informacijo in tudi časopisi dobijo informacijo o tem. Na ljudski šoli mislim na pospeševanje, na dodatno uro pospeševalnega pouka. Slovenski organizaciji hočeta imeti dve uri. Zaradi petdnevnega tedna pa imajo šole zdaj manj ur kot prej. Če bi imeli več ur, bi morali na dvojezičnih šolah poučevati tudi ob sobotah. To bi bila di-

skriminacija, to ne gre. Zato hočemo to narediti preko pospeševanja. Na glavni šoli pa imamo šolski poskus v Pliberku. Tam imamo tri skupine: prva ima nivo gimnazije, druga raven prve vrste glavne šole, tretja pa nivo druge vrste glavne šole. Gledal bom, da bo to možno tudi, če bo prijavljenih samo deset ali petnajst šolarjev.

SV: Kaj pa je cilj tega poskusa?

WIEGELE: Cilj je, da ni treba otroka že z devetimi, desetimi leti dati v mesto. Ti poskusi na nemških šolah trajajo že čez deset let.

SV: Kaj pa tak šolski poskus pomeni za slovensko gimnazijo, če bo ena stopnja na gimnazijski ravni?

WIEGELE: To nima posledic za gimnazijo. Pomoč je pa npr. za zgornjo Ziljsko dolino, za odročne kraje.

Od prvega februarja naprej je Franz Wiegele, doma pri Zilji, novi okrajni šolski nadzornik za dvojezično šolstvo. Wiegele je torej naslednik umrlega Rudija Vouka, okoli njegovega imenovanja pa je prišlo do precej umazane igre koroških političnih struktur. Povabilo smo novega nadzornika, da nam odgovori na nekaj vprašanj. Vprašanja je postavjal Peter Wieser.

SV: Kak specialni šolski poskus za dvojezično šolo pa ni načrtovan?

WIEGELE: Do zdaj ne, sicer sem pa šele nekaj dni na tem mestu. Toda jaz nikjer ne bom rekel ne, jaz sem za poskus.

Wir als Schulaufsicht, wir können ja nichts machen, der Gesetzgeber ist da zuständig. Wir können den Gesetzgeber beraten. Ich bin für die Ausführung der Gesetze verantwortlich, das ist das Wesentliche. Ich werde hundertprozentig darauf achten, daß das durchgeführt wird, was im Gesetz steht.

SV: Ali to zadeva tudi učbenike, delovne zvezke, Mladi rod? Deloma so ti učbeniki v primerjavi z nemškimi neatraktivni, kar je seveda tudi vprašanje denarja.

WIEGELE: Seveda. Imamo dovolj dobrih učiteljev, ki radi pišejo učbenike. Ampak knjige so drage. To je finančni problem. Za naklado gre, produkcija je draga. Če jih produciram tisoč, jih imamo deset let. To je problem. Nadzornik Vouk je pisal sam mnogo knjig, tega pa učitelji ne vidijo radi.

SV: Vi ne mislite pisati knjig?

WIEGELE: Jaz bom pomagal pri pisanju in pri koordinaciji, sam pa ne bom pisal. Lahko bi pisal, ampak rajši bom koordiniral in pomagal.

SV: Ali to zadeva tudi dopolnilno

izobraževanje učiteljev? Boste tu postali iniciativni s kakim seminarjem?

WIEGELE: Seveda, preko pedagoškega inštituta. Za dvojezične učitelje bomo nekaj naredili, za to sem pristojen.

SV: Pa imate kake kompetence pri pedagoškem inštitutu?

WIEGELE: Še ne, ampak mislim, da bom postal referent za dvojezične šole.

SV: Ali mislite kot šolska oblast kdaj zaščititi dvojezične učitelje pred raznimi pavšalnimi napadi? Doslej šolska oblast še nikoli ni rekla kake besede. Ali se tudi vi mislite držati te prakse?

WIEGELE: Jaz se bom postavil pred dvojezične učitelje, če bo kdo pisal proti njim. Najboljše je, če je v šoli mir. V miru se veliko več naredi

kot če je prepir. KHD, pa tudi vaše organizacije prestrašijo ljudi, da otrok ne prijavljajo, to je moje mnenje. Ljudje imajo strah, nočejo živeti v prepiru, nočejo skandala. Zdaj pa je bilo vse škandalizirano. Ne vem, za koga je to dobro. Za otroke ne. Jaz sem pristojen za otroke in za šolo, ne za skandale.

SV: Če se zdaj ne bo nihče branil proti najnovejšim napadom, bo prišlo kot leta 1958.

WIEGELE: Mi se branimo. Mi smo za dvojezično šolo.

SV: Potem mislite, da zakonski predlog FPÖ in referendum KHD ne bosta uspela?

WIEGELE: Jaz mislim, da ne, kolikor zdaj vidim. Socialistična in ljudska stranka ne bosta pristopili k temu. Šolski zakoni so zakoni, ki potrebujejo dvotretjinsko večino. In to ne gre tako lahko, kot se govori.

SV: Ali je po vašem mnenju zahteva po dvojezični osnovni šoli v Celovcu legitimna?

WIEGELE: Tega ne morem oceniti, jaz sem nadzornik, imam svoje kompetence in se moram ravnati po zakonih. Lahko imam svoje mnenje, ampak držati se moram zakonov, to je problem zame.

SV: Ali hočete reči, da bi taka šola bila proti zakonu?

WIEGELE: Kako bi rekel? V za-

konu to ni notri. Nič nimam proti taki ideji, ampak zdaj pred volitvami ni pravi čas za take reči.

SV: Ali bi kak šolski poskus bil lahko model?

WIEGELE: O tem bi bilo treba diskutirati, toda bil bi možen model.

SV: Vi s svojega mesta pa niste pristojni, da bi postali iniciativni?

WIEGELE: Nisem kompetenten, ker ne vodim manjšinskega šolskega oddelka. Vodja je dvorni svetnik Inzko.

SV: Kako, ali je to že odloženo?

WIEGELE: Dr. Inzko je že od aprila 1983, od Voukove smrti.

SV: Toda zdaj se je govorilo, da boste vi.

WIEGELE: Boste, boste. Jaz ne vem, kaj bo, ampak on je vodja. Nam so očitali, da smo prepozno izdali obrazce za prijave na predšolski stopnji. Toda to je njegova napaka, ne moja. On je do danes vodja manjšinskega šolskega oddelka.

SV: Kako pa mislite o teh zadnjih akcijah slovenskih organizacij?

WIEGELE: Nisem natančno informiran o vsem. Toda to ni po zako-

Franc Wiegele: „Mir je najboljše za šolo.“

nih Avstrije. To je bilo malo teroriziranje moje osebe. Moje ime je šlo skozi medije, ne samo v Avstriji, tudi v Jugoslaviji, Italiji. Do danes nisem

rekel nič, bil sem potrpežljiv. Več ne rečem. — Seveda človeku to ni prav.

SV: Toda po drugi strani ste ravno s temi akcijami zacementirani.

WIEGELE: Po avstrijskem pravu to ni bilo prav, pravim jaz. Imam razumevanje za mnogo, sem zadnji, ki bi kaj preprečil, toda kar gre mimo zakonov, tam je meja.

SV: Kaj pa pravite na ožitek, da niste aktivni v manjšinskem življenju?

WIEGELE: Jaz nočem hoditi na vsak žegen, to ni moje delo kot nadzornik. Kot nadzornik sem pristojen za šolo.

SV: Kaj pa kot človek.

WIEGELE: Kot človek sem vedno živel z narodno skupnostjo. Bil sem šolar gospoda Kuchlinga, poznam veliko Slovencev. Imam pa svoje mnenje. Jaz sem za šole. Učitelj je plačan za šolo, je tu za šolarje, živi od tega poklica. Če še drugo dela, naj dela. Slovenske organizacije imajo svoje naloge. Aber da reden Leute mit, die fachlich nicht immer am laufenden sind. Um das geht es. Ich achte jeden Schulmann, der in Schulangelegenheiten, jeden Eisenbahner, der bei der Eisenbahn hineinredet. Es soll nicht jeder über alles reden und bei allem kompetent sein. Noch etwas: Ihr macht den Fehler, daß Ihr kein Wort deutsch sagt. Wir sind zweisprachig, keiner will eine rein slowenische Schule von Euch. Ihr seid aber nicht so tolerant, daß Ihr ein Wort deutsch sagt dazwischen. Ihr versteht ja auch genauso gut deutsch. Tolerant muß man sein, man muß beide Seiten ganz genau beachten. Wenn von Euch jemand kommt, ich gebe gern slowenisch Antwort. Aber soviel soll man zeigen, daß man auch für die zweite Sprache etwas übrig hat. Das ist ein kleiner Schritt zur Gemeinsamkeit, zum Frieden, und den wollt Ihr ja haben!

SV: Če se srečata dva Slovence, se vendar pogovorita slovensko!

WIEGELE: Tudi. Ampak pri nas govorijo včasih tudi par besed nemško. To je dvojezičnost. Jaz bi vas prosil, da bi tudi vi podali sosedu roko. Z dobro voljo gre vse.

SV: Ali drži, da vzgajate vaše otroke samo nemško?

WIEGELE: To je laž. Moji otroci sicer niso obiskovali slovenske gimnazije, toda imajo maturo iz slovenščine.

SV: Kaj pa bi bile vaše želje na tem delovnem mestu?

WIEGELE: Moje želje? Mir in mir in mir, ker je mir najboljše za dvojezično šolo. Z dvojezičnimi učitelji se dobro razumem. Tudi delo je dobro. Učitelji me akceptirajo. Jaz nisem človek prepira, sem za poravnavo, in to bom skušal narediti: pogovor od človeka do človeka.

Jugoslavija ima težave

pri oskrbi z električno energijo

Oskrba z električno energijo v Jugoslaviji je zdaj dosti boljša kot še pred kakim mesecem dni, ko je zaradi hudega pomanjkanja elektrike grozil celo razpad elektroenergetskega sistema v državi. Najpogostejše so kot vzrok za take razmere omenjali hudo sušo, kakršne baje v teh krajih ne pomnijo že 50 let. Druga boleča točka je bila pomanjkanje mazuta, zato elektrarne na to gorivo niso mogle redno obratovati. Vodna zajetja ob elektrarnah so se v zadnjem času nekoliko napolnila. Preskrba z mazutom se še vedno ni normalizirala. Jugoslavija ima pač velike devizne težave, zato uvoz in predelava nafte precej šepata. Še sreča, da elektrarne na premožni in jedrska elektrarna v Krškem zdaj zelo dobro delajo. Kljub temu je četrtna Makedonije še vedno v prisilni temi, saj njihova velika elektrarna na mazut v Negotinu dela komaj s tretjino moči. Na tesnem z elektriko so še vedno tudi v Vojvodini ter v Bosni in Hercegovini.

Tako obsežne redukcije električnega toka, kot jih je imela Jugoslavija letošnjo zimo, ne poznajo v nobeni evropski državi. To pa zato, ker je jugoslovansko elektroenergetsko nadstvo boleče odvisno od zunanjih vplivov. Malo manj dežja, malo več mraza in elektroenergetska bilanca se sesuje, agregati v elektrarnah se lomijo, daljnovodi podirajo. Rezervnih

elektrarn, ki bi tedaj lahko priskočile na pomoč, pa v sistemu ni. Zato, ker so v jugoslovansko elektroenergetiko premalo vlagali. Zgrajene elektrarne s svojo proizvodnjo ne morejo dohiti naraščajočih potreb po elektriki. Po porabi elektrike na prebivalca je Jugoslavija na dnu evropske lestvice. Ker se šele razvija, tudi potrebe po energiji hitreje naraščajo kot v drugih razvitih državah, to pa terja tudi več novih elektrarn.

Najpogostejše je slišati ožitek, da so v Jugoslaviji gradili premalo in ne-gospodarne elektrarne, ker je jugoslovansko elektroenergetsko razdeljeno po republikah in pokrajinah. Te so resda odgovorne, da skrbijo za elektriko na svojem območju. Toda to ni nič slabega. Glavna težava je v tem, da med seboj premalo sodelujejo, se premalo dogovarjajo in združujejo denar za gradnjo skupnih elektrarn tam, kjer so energetski viri največji. Tako vodnata reka Drina še zdaj ni izkoriščena, ker se tri republike, po ozemlju katerih teče, po nepotrebnem prekaajo, kje bo katera elektrarno postavila. Velika kosovska najdišča premoga ostajajo neizkoriščena, ker ob njih ni dovolj elektrarn. Zato pa so v času razmeroma cenene nafte in še po tem nekateri republike gradile neperspektivne elektrarne na mazut. Še tam, kjer so nekaj denarja zdru-

žili, kjer so nekaj hoteli zgraditi, so gradili silno počasi.

Res pa je načrtov, da bi gradili, veljiko. Toda prvič so zdaj v Jugoslaviji pripravili študijo o dolgoročnem razvoju elektroenergetike. Po tej študiji bodo morali najprej izkoristiti vodne zmogljivosti, v katerih je še za okoli 25 milijard kilovatih ur elektrike. To seveda ni veliko (letos naj bi v državi porabili 73 milijard kilovatih ur), in to bi porabili v petih, šestih letih. Pri tem imajo prednost Drina, Neretva, Morava, Sava in Mura. Hkrati z izkoriščanjem voda bi morali graditi termoelektrarne na lignit ob velikih premogovnih bazenih na Kosovu, Kolabari in Tuzli. Tudi zaloge lignita niso neizčrpne. Če bi zdaj denimo začeli graditi samo take elektrarne, bi vse zaloge lignita porabili v 20 letih. Jedrske elektrarne za Jugoslovane niso več dilema. Prve štiri, pet elektrarn z isto tehnologijo naj bi zgradili do leta 2020. Prva v tej seriji naj bi bila stala v Prevlaki južno od Zagreba. Dokaj velike energetske možnosti torej potrjujejo, da preskrbe z elektriko v Jugoslaviji ne bosta rešila niti obilno deževje niti dodatni uvoz mazuta. Rešitev je edinole v hitrejši gradnji elektrarn ob domačih energetskih virih.

V drugih državah so to že zdavnaj spoznali.

Tonja Slokar

„Ovaduško romanje“

V posebnem pismu Komite za pravice gradiščanskih Hrvatov vprašuje avstrijske novinarje, kaj menijo o svojem poklicnem tovarišu, ki je predstavnik gradiščanskih Hrvatov prikazal kot hude zločinca, ker so prejšnji mesec (skupaj s koroškimi Slovenci — op. ured.) obiskali jugoslovanskega zunanega ministra ter ga seznanili s trenutnim položajem in odprtimi vprašanji slovenske in hrvaške narodne manjšine v Avstriji. Anonimni pisec je namreč predstavnik gradiščanskih Hrvatov napadel v tedenskem glasilu gradiščanske SPÖ Burgenländische Freiheit ali kratko BF, kjer jim je v zvezi z obiskom pri Mojsovu očital, da so kot „beograjski romarji“ bili na „ovaduškem romanju“.

Komite za pravice gradiščanskih Hrvatov v svojem pismu opozarja, da po avstrijskem zakonu o vojnih zločincih, ki ga je Avstrija sprejela takoj po osvoboditvi izpod nacističnega gospostva, denunciant (ovaduh) velja za zločinca, ki je posebno izprijen in obsodbe vreden. Zato gradiščanski Hrvati ne smejo dovoliti takega psovovanja, kajti sicer jim bo pozneje lahko kdo očital, da se obrekovanju niso zo-

perstavili in torej ostanejo ožigovani za zločinca.

Kako more pisec BF predstavnik gradiščanskih Hrvatov obrekovati kot hude zločinca; kaj menijo avstrijski novinarji o takem poklicnem tovarišu? Brez dvoma upravičeno vprašanje, ki ga zastavlja Komite za pravice gradiščanskih Hrvatov. Vendar niso le posamezni novinarji takšni, marveč se najdejo — kakor smo v isti zadevi doživeli koroški Slovenci — tudi visoki politiki, ki prav tako neodgovorno in lahkomišljeno obrekujejo druge, medtem ko so sami že za najhujšo kritiko občutljivi kot mimoze.

Tako enim kot drugim jo je zasluzeno dal po gobcu zunanji minister Lanc, ki je v zvezi z obiskom gradiščanskih Hrvatov in koroških Slovencev v Beogradu ter južnih Tirolcev na Dunaju nedvoumno izjavil, da so taki obiski manjšin pri matičnem narodu nekaj običajnega. V tem smislu so predstavniki gradiščanskih Hrvatov in koroških Slovencev v skupni izjavi tudi odločno zavrnilo neosnovana podtikovanja in žaljiva obrekovanja. Očitno pa se nekateri ljudje z mednarodno uveljavljenimi in splošno priznanimi načeli ne morejo sprijazniti, če jim ne grejo v njihov račun.

Proslave ob slovenskem kulturnem prazniku

Letos sta se prvič vključili v obhajanje kulturnega praznika slovenskega naroda Krščanska kulturna zveza in celovška Mohorjeva družba, ki sta izvedli prireditev v Slomškovem domu v Celovcu. Tudi v Železni Kapli in v Marijanišču so se s proslavami oddolžili slovenskemu književnemu ženiju Francetu Prešernu. Višek praznovanja je bila letos spet prireditev v Cankarjevem domu v Ljubljani, v Celovcu pa se je Slovenska prosvetna zveza z veličastno prireditvijo spomnila pomembnega slovenskega Ziljana Urbana Jarnika. Zelo množičen je bil odziv v sami Sloveniji, kjer je Kulturna skupnost Slovenije oživila poziv predsedstva SNOS-a izpred 40-imi leti in pozvala „ves slovenski narod naj se proslavam svojih kulturnih in prosvetnih ustanov pridruži in pri njih sodeluje.“

KKZ in Mohorjeva: Težišče knjigi in literaturi

KKZ in Mohorjeva sta v ospredje svoje proslave postavili knjigo in literaturo. Predsednik dr. Janko Zerzer je poudaril predvsem pomen branja slovenskih knjig in ocenil, da zaostaja vzgoja za branje slovenskih knjig še za vzgojo k branju nemških knjig. Zato je pozdravil tudi idejo o bralnih značkah in poudaril pomen družstvenih knjižnic. „V kulturnem pomenu nas državne meje ne morejo ločiti“, je dejal Zerzer.

Mohorjeva je ob tej priliki predstavila knjigo „Po starih koroških cerkvah“, ki jo je napisal in opremil dr. Marjan Zadnikar, poznan umetnostni zgodovinar in konservator, ki je 35 let deloval v osrednjem slovenskem zavodu za varstvo

kulturnih spomenikov v Ljubljani. Zadnikar, ki je izdal že 26 samostojnih knjig, v sliki in besedi predstavlja 50 cerkva z južne Koroške in Kanalske doline. Pravi, da vsebujejo ti kulturni spomeniki v sebi pisano bogastvo stenskih slikarij in bogato rezljanih oltarjev.

Mohorjeva pa je na tej prireditvi podelila tudi nagrade za literarni natečaj, ki se ga je udeležilo 37 slovenskih avtorjev. V imenu 4-članske žirije je podelil Horst Ogris prvo nagrado (5000.- šil.) pesniku Gustavu Janušu. Drugo in tretjo nagrado sta prejela Valentin Polanšek iz Obirskega in Marjan Gollob iz Diče vasi. Posebno nagrado za najlepšo narečno pesem pa je prejel Jozi Turk iz Svetne vasi. Novo literarno nagrado za narečne pesmi je napovedala tudi KKZ.

Kulturni večer v Železni Kapli

Tudi Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ iz Železne Kaple je ta praznik približala svojim ljudem. V farni dvorani je priredila ob slovenskem kulturnem prazniku kulturni večer, ki so ga oblikovali kvartet graških študentov, mešani zbor „Zarja“, recitatorji društvene dramske skupine in oder mladje.

75 let goji „Zarja“ v Železni Kapli že slovensko kulturo in Kapelčani, iz katerih vrst izhajajo Polanški, Lipuši, Haderlapova in drugi se zavedajo pomena slovenskega kulturnega praznika, je dejal predsednik „Zarje“ Miha Traunik. Zato bo društvo tudi v prihodnjih letih proslavilo ta dan. Pod vodstvom društvene režiserja Poldeja Cundra so na sobotnem kulturnem prazniku v Železni Kapli recitali pesmi Maje Haderlapove, predstavili „Mali strah Bav bav“, mešani pevski zbor „Zarje“ pod vodstvom Joška Wrulicha in kvartet graških študentov pa so glasbeno olupšali spored.

SPD „Zarja“, ki je pred leti s prireditvijo „Dober večer, sosed!“ napravila pionirsko delo za zblizevanje s sosednjim narodom, se torej tudi pri ponovnem oživljanju slovenskega kulturnega praznika na podeželju uveljavlja.

Proslavo je s svojo navzočnostjo počastil tudi kapelški župan Albin Juvan.

Prešernova proslava v Marijanišču

Tudi učenci glasbene šole v Celovcu in gojenci dijaškega doma v Marijanišču so se minuli teden v svečanem obeležju poklonili velikemu besednemu ustvarjalcu Francetu Prešernu. Dijaki so predvajali njegove pesmi, uvodoma pa so predstavili njegovo pesniško delo in njegov umetnostni lik. Učenci oddelka Glasbene šole Celovec-Marijanišče pa so s pretno in nadarjeno zaigrali na klavirju in na harmoniki. Ponovno so potrjevali, da s pomočjo pedagogov spoznavajo in odkrivajo glasbo mednarodnih mojstrov, kar dokazuje razstočo kakovost Glasbene šole. S tem so ob slovenskem kulturnem prazniku potrdili, da se je razvila Glasbena šola v važen faktor v splošni kulturni ustvarjalnosti Slovencev na Koroškem.

Še danes nas opogumlja

Pred 40 leti, 22. februarja 1944, je v bojih z nemškimi fašisti padel nad Belimi vodami v Savinjskih alpah blizu Soštanja Karel Destovnik-Kajuh, najvidnejši slovenski partizanski pesnik poleg Mateja Bora.

Ze pred vojno je v naprednih mladinskih listih objavljaj svoje pesmi. Živo, udarno in bodrilno je delal v kulturni skupini XIV. divizije, ki je januarja 1944 prodirala na Štajersko. Pisal je pesmi, ki so izraz ljudskega mišljenja, čustvovanja in upora, z recitacijami pa je navduševal partizane in ljudstvo.

V eni svojih najlepših pesmi „Naša pesem“ je preproslo in lepo zajel značilnost svojega pesnikovanja: „Moja pesem ni le moja pesem, — je krik (boj) vseh nas!“ Govoril je ljudstvo iz duše v dušo. Tudi danes nam njegove pesmi vlivajo samozavest, kot „Slovenska pesem“ na

prireditvi Koroškega partizanskega zbora v Bilčovsu, minulo nedeljo.

Karel Destovnik-Kajuh

8.

Nasprotnoval je očetovemu vojnemu pomnenju, pripovedim o množičnih streljanjih na zasedenih ozemljih in tudi še ostankom Hitlerizma, ki se je povezoval v glavah šolarjev z zapovedanimi domačimi šolskimi domovinskimi proslavami, kar takole slikovito opisuje s prisposobno: „Fischerjev Helmut je udaril skupaj s petami, stegnili roko in se zadrli Heil Hitler v razred, kadar je učitelj bil odsoten, na kosilu. Zbrani okoli njega smo se smejali in ga podžigali, Heil Hitler. Desetega oktobra na dan koroškega glasovanja smo nosili pod pazduho zastavice v koroških barvah in leseni križ s Križanim. Hitler je prišel k velikonočni spovedi v mojo rojstvo vas in stopal s strumnim korakom k spovednici: Heil Hitler! je zamrmral župnik in mu odvezl milijone Judov. Ko si je tako umil svojo dušo, je odšel pri zadnjih vratih iz cerkve; očre in kmet Christl Adam sta mu odprla duri.“ (Muttersprache, 104-105).

V svoji mladeniški odpornosti se pisatelj zoperstavlja domovinstvu in domačijstvu, kakršnega propagira Heimatdienst (Muttersprache, 38) in ga to toliko prizadeva, da mu postaja na Koroškem zopno marsikaj, kar mu je na primer všeč in

ga ne moti v Italiji, med drugim že ljudska glasba (Muttersprache, 153).

Kot posebno sestavino in sloj v pripovedi zapažamo tako imenovane izobraženčeve intelektualne

ROK ARIH

Pripovedi o odstranjujočih in odmirajočih vaseh

drobce in vsebine. Gre za vse tisto, kar ga je oblikovalo od njegovega osnovnošolstva in ministrantstva dalje. Sam navaja kot prvega pisatelja Oscarja Wilda, katerega odlomek navaja uvodom kot motto k romanu Muttersprache. Drugega, še zgodnejšega omenja Karla Maya in ves sistem moralnega pouka, ki ga je prevzemal po tem nemškem mladinsko-pustolovskem pisatelju iz 19. stoletja. Sledi Goethe z „Mukami mladega Wetherja“, pa Camus z romanom „Kugo“, pisateljica Else Lasker Schöler, predvsem pa še pisatelji novejših dni: Peter Weiss, Paul Nizan H. H. Jahn in Jean Genet (zadnja sodita med izjemneže tako kar zadeva snovi in pisanje).

V tem sloju ne najdemo le neke vrste posebljanje, bodisi s spoznanji ali umetniškostjo posameznih prej omenjenih ustvarjalcev iz pisateljevega zelo širokega mednarodnega obzora, temveč tudi čisto do-

ločene prisposobe in iskanja, predvsem pa upodabljanje spolnih stisk mladostnika in raznih duševnih bolezenskih naravnosti, izmalicečnosti (transvestizma, homoseksualnosti — spolne nagnjenosti do istega

spola) (Muttersprache 289-290). Gre za čisto nekmečki ustroj v pripovedi.

Obenem pa sproti navaja tudi čisto dnevniške novice o vprašanih iz širnega sveta, o poletu v vesolje, vojnah, lakoti in območjih tako imenovanega tretjega sveta in o atomski bombi vsekakor; vse to se sproti izprepleta, kar pač srečuje dandanašnji mladi človek v Evropi po neposredni in še bolj posredni poti.

Iz kmečkega fanta je postal pisatelj, a ne le o kmetih, mogoče le o duhovni krizi vasi v tem predalpskem območju. Takole sklone svoje doseganje spoznanje v tretjem romanu: „Ko pišem čistopis svojega rokopisa, živim na gorski kmetiji iznad naše doline. Zjutraj in zvečer stopim o hlev in pomagam kmetu. Često, in tega se sramujem, se počutim pri hlevskem delu bolje kakor pri pisanju romana, vendar ne morem opravljati hlevskega dela

mimo pisanja romana in obratno pisati roman mimo dela v hlevu.“

In ko pisatelj natančno opisuje delo v hlevu, spravljanje gnoja itn., se zazre navzdol in ve za hkratno opravilo matere in očeta zdolaj v

domači vasi v hlevu domačije. Zraven posluša Schuberta Nedokončano (simfonijo), kamor se vmes meša petelinje kikirikanje, meket ovc in lajanje psov. „Medtem ko sem kot otrok“, piše, „kolikor sem mogel zavračal delo v hlevu in se mu izmikal, sem zdaj s književnostjo našel nazaj v hlev in nadoknadil na drugi kmetiji s hlevskim delom, ki sem se mu odtegoval kot otrok. Če bom kjerkoli končal kot hlapec, vem, da ne bom delal drugega, kakor nadaljeval s svojo književnostjo, celo tedaj, če ne bom ničesar več pisal ali pa se bom sploh umaknil.“ (Muttersprache, 115).

Schattenseite: Senčna stran

Tretji različek sodobnega romana z opisom vasi in človeka, ki je odšel s kmetov med delavce, temelji regionalno prav tako na širši alpski krajini in je drugo večje delo Salzburžana Franca Innerhofer-

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

VABILO
na

seminar za zborovodje, pevce in voditelje mladinskih in otroških pevskih skupin

V KULTURNEM DOMU NA RADIŠAH
v soboto 18. februarja ob 17. uri in v nedeljo 19. februarja ob 9. uri.

S P O R E D :

Sobota 18. 2. ob 17. uri:

Roman Verdel (študent, zborovodja moškega zbora v Borovljah): „PROBLEMI, MOŽNOSTI IN NALOGE ZBOROVSKEGA PETJA“
Janko Jezovšek (glasbeni pedagog, skladatelj in zborovodja v Nemčiji):

KONKRETNI POSKUSI OB NEKATERIH KOMPOZICIJSKIH TEKSTIH IN PREDLOGI ZA NOVE KOMPOZICIJE

Nedelja 19. 2. ob 9.00 uri (po prvi sv. maši)

Janko Jezovšek:

praktične vaje z radiškim in kotmirškim pevskim zborom. Zaželeno je, da bi se poleg omenjenih zborov tudi nedeljskega programa udeležilo čim več zborovodij in pevcev. Praktične vaje naj bi tudi tistim, ki ne bodo direktno sodelovali, dale nove impulze in pokazale možnosti, kako bi izboljšali naše zborovsko petje.

Nedelja 19. 2. ob 14.30 uri

Koncertna predstava moškega zbora iz Radiš in mešanega pevskega zbora iz Kotmare vasi s praktičnimi izsledki iz dopoldanskega seminarja.

Dvakratni jubilej „Punta“

Točno ob 50. obletnici februarjskih bojov leta 1934 je minulo nedeljo nastopil v Bilčovsu Koroški partizanski pevski zbor (KPPZ) z recitalom „Punt“. Z bilčovsko prireditvijo je partizanski zbor hkrati zaključil tudi prvi krog gostovanja pri krajevnih prosvetnih društvih, v katerem se je predstavil s svojim kakovostnim petjem in bogato napredno vsebino, krog, ki ga je lani začel v Celovcu z nastopom ob Prešernovi proslavi SPZ.

Naslov „Punt“ je dobil celovečerni program zaradi tega, ker je besedilo recitacij vzelo iz dveh avtobiografij Prežihovega Voranca (Gospodstvo polje in Dunaj), kjer Voranc opisuje tudi uporniške dogodke leta 1934 na Dunaju. Tedaj je skupaj z slovenskimi študenti na Dunaju pripravil izdajo naprednega slovenskega časopisa „Punt“, ki ga je dunajska policija žal še pred izidom zaplenila.

Pretesljivo pa je bilo tudi slišati kako je Prežihova žena z dvema malima hčerkama v mrzli zimski noči 14 ur hodila preko zasneženih Karavank, da bi skupaj z možem in otroci preživela v Železni Kapli božične praznike. Do srečanja pa ni moglo priti, ker je Prežihova celovška policija aretirala v trenutku, ko je zvedel o prihodu svoje žene in hčera.

S to predstavitevjo življenja pisatelja in revolucionarja Prežihovega Voranca so se člani Koroškega partizanskega pevskega zbora spomnili tudi njegove 90-letnice rojstva, ki smo jo obhajali v minulem letu. Partizanski zbor pod vodstvom Branka Cepina pa se je s svojim kvalitetnim petjem in z občutenim predvajanjem pesmi zasidral v spomin poslušalcev. Pesmi so segale od slovenske narodne, preko dunajske delavske in pesmi zapornikov do protirasistične južnoafriške črnske pesmi.

ja (r. 1944). Pred nami je spet življenjepiso, pač z izsekom zamišljenja, upodobljena zgodba napisana v prvi osebi s stvarnim jezikom, očitno s težnjo ostati verno po življenju.

Vendar „vas obstoja samo še kot ovira napredka“ (171). Še vedo kmetje, da so boski stopali le do pokopališča pri cerkvi, in o poti, ko so bili optani z vrečami moke za dom, drugi pa govore le o proizvodnosti v tujini. Govore sicer o vasi in občini, a te že zdavnaj ni več, saj ta beseda ne ustreza več.

Ob tej modernejši preobrazbi vasi, ko zapuščajo kmetije mnogi sinovi, zapusti očetovo domačijo tudi pisatelj v nekem pomenu v romanu zapisanega izseka življenjepisa. Sam sebe označuje s tlačanom in bralcu spregovori o enajstletnem tlačanstvu in sedemletni odtujenosti. Takšen se svoje duševne podoobe, tlačanstva dolgo ni niti zavedal. Zunanje sta ga označevali negotova hoja in nastop, še pri smehu je zapotegnil usta na stran pogosto izbruhnil v kroh, ki se ga je sramoval. Pri rokovanju je pogledal mimo ali v tla, bil je preveč sramežljiv, pogosto je zardeval, vsestransko podložen, podložen še v hvalnosti (81).

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

Iz Pliberka in okolice

BOROVJE

Zimski čas nas je spodil iz naših toplih stanovanj, da smo se zadnje nedelje na rebrih pri Ficlnu pomerili na „dilcah“. Tekma sicer ni bila kot običajno z deskami najrazličnejših modelov in vseh mogočih tehničnih fines oz. pridobitev, temveč tekma, ki je ne vidiš zlahka. Vendar pa ta tekma spominja na čas ko smo bili mladi — pred petdesetimi in več leti. Takrat ni bilo denarja za šport, kaj šele za smuči. Edino sredstvo, ki nam je služilo za smučanje so bile „doga“ iz starih sodov. S prav takšnimi pa so se v nedeljo pomerili „dilcarji“ iz Borovij, Smarjete in okolice in tako pokazali kaj znajo in zmorejo. Stare doga je „krasil“ le navaden usnjen pas, ki je imel nalogo držati to čudno smučko na nogi. Pogoj smučanja je bil seveda za vse enak, vendar se je tudi tukaj pokazala razlika, da so nekateri zaostali kar za več smuških dolžin. Kljub temu je bilo zanimivo in zabavno gledati potek tega več kot nenavadnega tekmovanja, ki je bilo polno smeha in dobre volje. Na račun teh smučarjev smo se pošteno pozabavali.

Prijazni gospodar Ficlove domačije Adi Barok je poskrbel, da je bilo po tekmi na njegovem domu prav tako prijetno in domače.

Zmagovalci tekme so odnesli na svoje domove lepe pokale, ki so jih dala domača podjetja in drugi. Upamo, da se bomo drugo leto spet pomerili na snegu na „stari“ način in

tako ob smehu in prijetni družabnosti uživali lepote zime in tega kraja.

Tudi športno društvo Pliberk se pripravlja na zimsko športno prirediteljev in v zvezi s tem zbira pokale za zmagovalce. Pristojni funkcionarji se

CELOVEC

Razstava olj in pastelov
akademika prof.
FRANCETA MIHELICA

je odprta do 24. feb. 1984, od ponedeljka do petka, od 13.00 do 16.30 ure v AULI SLOVENICI, Paulitschgasse 5-7

Prisrčno vabljeni!

vsekakor zelo prizadevajo, da bi prirediteljev dobro uspela in da bi bile nagrade za zmagovalce tudi lepe in privlačne. Ne moremo pa reči, da bi imeli za naš šport vsi razumevanje. Tako se je prejšnji teden v petek odbojnik in velik prijatelj zimskega športa Valter Juvan podal preko meje na Ravne, da bi dobil kako darilo za načrtovano tekmo. Našel je do brotnika v Nami na Ravnah, ki mu je podaril štiri lične pokale. Ves vesel se je podjetni Juvan vračal s temi pokali proti meji, v prepričanju, da bo to športno darilo, katerega cena je po uradni ugotovitvi znašala samo 307 šilingov, lahko odnesel preko

meje brez težav. Službujoči carinik pa je bil drugega mnenja in je hotel to darilo zacariniti. Valter Juvan pa, ki se je skliceval, da je dobil pokale podarjene, ni hotel plačati carine in posledica tega je bila, da je carinik pokale zaplenil in Juvan se je vrnil praznih rok domov. Vprašamo se, ali je carina res vedno tako stroga v svojih predpisih in ali bi se res vse podrla, če bi pustila to darilce romati pač brez carine čez mejo. To skromno darilo v višini tristo šilingov gotovo ne bi spravilo naše republike in njenega ugleda iz ravnotežja. Tu gre končno le za dobre sosedske odnose med našima državama in ljudmi, ki živimo na tem obmejnem območju. Po drugi strani pa smo ja menda vsi veseli, če Jugoslovani odnesejo čim več kupljenih stvari preko meje iz Pliberka. Ta ubogi „pleh“ pa vsekakor ne bi smel biti spotika.

DOB

Izredno lep sončen dan je bil prava sreča (če pomislimo, kako ga vreme lomi v Sarajevu) za smučarske tekmovalce tako v teku na daljavo kot tudi v smuku. Tako je minulo nedeljo požarna bramba iz Doba vabila na že tradicionalno smučarsko tekmo v Dobu, ki je bila dobro pripravljena za vse tiste, ki se radi merijo v hitrosti in znanju tega športa. Kot vsako leto, tako se je tudi letos zbralo veliko število (305) tekmovalcev od blizu in daleč, mladih in starejših, ki so nestrpno čakali na začetek tekem še bolj pa na uvrstitev posameznikov. Razumljivo je, da vsi ne morejo biti zmagovalci in da marsikateri s seboj in svojimi smučmi ni bil tako zadovoljen, kot si je prej želel in predstavljal. Tudi v športu je tako, da nisi vsak dan v dobri formi in da sreča nazadnje pokaže „figo“. Mnogo gledalcev, ki so prišli iz raznih krajev je z zanimanjem gledalo tekmo in navijalo za posameznike. Tu in tam je marsikateri tekmovalac mislil, da bo prišel prej na cilj, če se malo vleže v sneg, vendar se je izkazalo, da pride preje do kraja na nogah kot pa na trehu ali na nasprotni strani. Vsekakor je bila prirediteljev uspešna za vse in se že sedaj veselimo druge zime, ko nam bo dobrovska požarna bramba spet pripravila tekmo, ki jo vsi radi gledamo in ki je postala domača, priljubljena zimska prirediteljev. Požarna bramba pa je poskrbela tudi za številne lepe pokale, ki so jih dala domača podjetja, Posojilnica in privatniki, da poplača s tem tudi ves trud in prizadevanja tistim, katerim je uspelo priti najprej na cilj. Veselih obrazov so zmagovalci odnesli od cilja — kjer je bila podelitev nagrad — svoje „trofeje“ na domove in jih uvrstili med tiste iz prejšnjih let. Rezultate objavljamo na 8. strani.

SELE - ZGORNJI KOT:

Družabni večer SPD „Herman Velik“ v znamenju filma

Minulo soboto smo imeli v Zgornjem Kotu prosvetaši SPD „Herman Velik“ družabni večer, v okviru katerega je član društva Zdravko Male predvajal serijo filmov o delovanju našega društva.

Pokazal je tradicionalno pustovanje na „debeli“ četrtek pri Lenčiji na Bajtišah. Ker je ta prirediteljev izjemno dobro obiskana in priljubljena, je bil ta del filma najdaljši. Tako smo vedno znova lahko občudovali lepe maske. Posebno zanimivo je bilo, ko se je morala vsaka ob polnoči odkriti. Pri marsikateri maskari smo morali ugotoviti, da pod krinko ni bil tisti, ki smo si ga prej predstavljali. Najlepše maske so bile zmeraj nagrajene. Videli smo tudi „hajcanje“ na Florjanovo (pobiranje jajc in drugih dobrot). Zdravko nam je pokazal tudi marsikatero koroškega originala, ki ga danes ni več med živimi. Prav tako smo si ogledali društvene izlete z pobrateno občino Škofjo Loko. Popeljal pa nas je tudi na morje, da smo si ogledali krst ladje za Kitajsko, ki je izplula iz ladjedelnice „3. maj“ na Reki. Za marsikatero je bila to novost, ker nikoli v življenju najbrž ne bo imel priložnosti, da si ogleda kaj takšnega. Prav nič manj zanimivo pa ni bil film iz domačega koškega kraja. Videli smo milne, žage, ki jih morda naši otroci ne bodo več videli. Nič manj zanimive niso bile stare hiše in predvsem prelepa okolica z mogočno Košuto.

Zdravku Maleju čestitamo za uspeh teh amaterskih filmov in mu želimo še mnogo uspeha in mnogo svetlobe.

Nadja

PRIREDITVE

STROKOVNO PREDAVANJE O SADJARSTVU

● v soboto 10. 3. 1984 ob 13. uri v društveni sobi nad Posojilnico v Szentjakobu v Rožu
Prireditelji: Slovenska kmečka zveza v Celovcu, Kmečko gospodarska zadruga in Slovensko prosvetno društvo „Rož“ oba iz Szentjakoba v Rožu

● v soboto 10. 3. 1984 ob 9. uri v sejni sobi Posojilnice v Škofičah
Prireditelja: Slovenska kmečka zveza v Celovcu in Kmečko gospodarska zadruga v Škofičah

Predavatelj: inž. Franc Lombergar (Kmetijski zavod Maribor)
V slučaju slabega vremena bo predavanje preloženo na soboto 17. 3. ob istem času in na istem kraju.

ZMOTIČE

ZASČITNA SREDSTVA ZA ŽITO IN KORUZO — GNOJENJE

četrtek 1. 3. 1984 ob 9.30 uri v gostilni Pranger v Zmotičah.
Predavatelj: inž. Aleksander Kassl
Prireditelja: Slovenska kmečka zveza v Celovcu in Kmečko gospodarska zadruga na Brnci.

REBERCA

ORFF-SEMINAR ZA DRUŽINE

od sobote 18. do nedelje 19. 2. 1984 v mladinskem centru na Reberci. Prireditelj Krščanska kulturna zveza.

KONCERT

moškega okteta s Suhe in ansambla Korenika iz Smihela

● v nedeljo 26. 2. 1984 ob 14.30 uri v farni dvorani v Kotmari vasi
Prireditelj: Katoliška prosveta v Kotmari vasi

● v nedeljo 26. 2. 1984 ob 19.30 uri v dvorani pod cerkvijo v Šentilju
Prireditelj: Katoliška prosveta v Šentilju
V pozdrav bo zapel MePZ „Mojecej“ — Miro Kernjak

DUNAJ - 7. OKRAJ

Predstaviteljev antologije
AUFZEICHNUNGEN
AUS KÄRNTEN

(sodobna slovenska proza iz Koroške v nemškem prevodu)
v četrtek 16. 2. 1984 ob 20. uri v Galerie-Cafe, Lerchenfeldstraße 9-11
Brala bosta: Janko Messner in Kristijan Močilnik

DUNAJSKI KROŽEK

v petek 17. februarja 1984 ob 19.00 uri v gostilni Weidinger Wien/Dunaj IV, Danhausergasse 3.

Predavatelj: prof. dr. Janko Zerzer - Aktualna vprašanja kulturne politike na Koroškem

CELOVEC

Koncert „Koroška poje“ — naša pesem in beseda

v nedeljo 11. 3. 1984 ob 14.30 uri v Domu glasbe v Celovcu
Nastopajo: MePZ „Podjuna“ iz Pliberka — MePZ „Rož“ iz Szentjakoba v Rožu — MMZ slovenske gimnazije — MoPZ „Radiše“ — Obirski ženski oktet — MoPZ KUD „Stane Zagar“ iz Kroke — MePZ „Rupa-Peč“ iz Gorice
Prireditelj: Krščanska kulturna zveza

TINJE

Tečaj za čebelarke in čebelarje

v soboto 18. 2. 1984 od 9.00 do 18.00 ure v Domu v Tinjah
Predavatelj: prof. Janez Mihelič in dr. Jože Rihar od Zveze čebelarških društev Slovenije
Tema: proizvodnja posebnih čebelnih pridelkov. Nova čebelja bolezen „valvarozna“.
Prireditelj: Sodalitas — Katoliški dom prosvete

OBIRSKO

Pustno sankanje

v nedeljo 19. 2. 1984 ob 13. uri po Bohneči cesti
Razdelitev štartnih števil od 12. ure naprej
Prireditelj: Alpski klub Obir

Slovensko prosvetno društvo „Bilka“ v Bilčovsu vabi na

redni občni zbor

v nedeljo 19. 2. 1984 ob 19.30 uri pri Miklavžu v Bilčovsu

OBJAVA

ZVEZNE GIMNAZIJE ZA SLOVENCE V CELOVCU

Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu sporoča:

- Po posebnem odloku Zveznega ministrstva za pouk in umetnost naj prijavijo starši svoje otroke, ki jih želijo dati v šolskem letu 1984/85 na gimnazijo, takoj po končanem prvem semestru tega šolskega leta, v času do 29. februarja 1984, ravnateljstvu Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu. Ob prijavi za sprejem je treba predložiti ravnateljstvu spričevalo prvega semestra 4. razreda ljudske šole, rojstni list in dokaz avstrijskega državljanstva.
- Pravočasno prijavljeni učenci, ki bodo ob koncu šolskega leta 1983/84 po oceni ljudskošolske konference sposobni za vstop v prvo vrsto glavne šole (ERSTER KLASSENZUG), bodo sprejeti na gimnazijo brez sprejemnega izpita.
- Prijavljeni učenci, ki ne bi dosegli tako dobre ocene, bi morali delati sprejemni izpit. Za sprejemni izpit, pri katerem bo izpitna komisija gimnazije presodila sposobnost učenca, bo treba otroka prijaviti v prvi polovici junija 1984. Sprejemni izpiti bodo v sredo 4. julija 1984.
- Konec maja 1984 bo vodstvo ljudske šole javilo gimnaziji učni uspeh učencev, ki so se prijavili za vstop v gimnazijo. Nato bo ravnateljstvo gimnazije pravočasno obvestilo starše o sprejemu učenca oz. o potrebi prijave k sprejemnemu izpitu.
- Zakasnele prijave bodo v izjemnih primerih še možne s posebnim dovoljenjem Deželnega šolskega sveta.
- Za vstop v višje razrede je potreben poseben razgovor z ravnateljem.

Prijave za sprejem v gimnazijo lahko opravite osebno v šolski pisarni ali pa se obrnete pismeno na naslov: Zvezna gimnazija za Slovence, Prof.-Janežič-Platz 1, 9020 Klagenfurt/Celovec.

RAVNATELJ:

dr. Reginald Vospernik I. r.

Slovensko prosvetno društvo „Radiše“ vabi na

„tek na dolgo progo ob mesečini“

v soboto 18. 2. 1984 ob 19.30 uri pri startu in cilju v Dvorcu
Prirediteljev bo izvedena samo ob lepem vremenu. Tekli bomo 5 kilometrov

Slovensko prosvetno društvo „Dobrač“ na Brnci vabi na odsko predstavo Nikola Manzarija

„Naši ljubi otroci“

(komedija v treh dejanjih)

v soboto 25. 2. 1984, s pričetkom ob 19.30 uri v kulturnem domu na Brnci
Nastopajo igralci domačega društva

Gimnastika za vsakogar

Prvo srečanje v sredo 22. 2. 1984 ob 19. uri v ljudski šoli na Obirskem

Pustni ples

v soboto 3. 3. 1984 ob 20. uri v Kovačevi gostilni na Obirskem
Igrajo: Fantje izpod Obirja Šeme, pridite po nagrade!

Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Obir“ na Obirskem

ZELEZNA KAPLA

Strokovno predavanje o socialnem vprašanju

v ponedeljek, 27. 2. 1984 ob 9.30 uri v hotelu Obir v Zelezni Kapli
Predava: dr. Roswitha Kuglitsch (Kmetijska zbornica)

Prireditelja: Slovenska kmečka zveza v Celovcu in Kmečko gospodarska zadruga v Zelezni Kapli

OBIRSKO

Koncert

v soboto 25. 2. 1984 ob 19.30 uri pri Srienču na Obirskem
Nastopajo: MoPZ „Kralj Matjaž“ iz Libuč — Hanes Košutnik — Trio Oraže iz Borovlj — Obirski vižarji — Franci Pavlič, harmonika
Po koncertu bodo zabavali obirski vižarji

Prireditelj: Alpski klub

ZELEZNA KAPLA

Lutkovna predstava: „Zvezdica Zaspanka“

v nedeljo 26. 2. 1984 ob 11. uri v farni dvorani v Zelezni Kapli

Prireditelja: SPD „Zarja“ v Zelezni Kapli in SPD „Obir“ na Obirskem

PLIBERK

Drama: „Striptease“

v nedeljo 19. 2. 1984 ob 19.30 uri v Posojilnici Pliberk
Prireditelji: KDZ Blato in KM Pliberk

Lutkovna predstava „Račka“

— v soboto 18. 2. 1984 ob 14. uri v ljudski šoli v Libučah
Prireditelj: MoPZ „Kralj Matjaž“ iz Libuč
— v soboto 18. 2. 1984 ob 16. uri v ljudski šoli v Vogrčah
Prireditelj: Farna mladina v Vogrčah
Gostuje lutkovna skupina KPD Smihel

ROŽEK

Pustna prirediteljev s plesom

v soboto 25. 2. 1984 ob 20. uri v gostilni pri Kosi na Ravnah
Prireditelj: KD „Peter Markovič“

PLIBERK

Koncert

v okviru revije „Od Pliberka do Traberka“
v nedeljo 26. 2. 1984 ob 14.30 uri pri Schwarzlu v Pliberku
Prireditelj: SPD „Edinost“ v Pliberku

Slovensko planinsko društvo Celovec vabi

— v nedeljo 19. 2. 1984 na ZIMSKI POHOD NA STOL
Zbirališče in odhod: ob 5. uri zjutraj z jugoslovanske strani mejnega prehoda na Ljubelju
— v nedeljo 26. 2. 1984 na IZLET NA ZASNEŽENO BLEŠEČO
Zbirališče in odhod: ob 7.30 uri od Polanca na Cemernici nad Szentjakobom v Rožu

OBIRSKO:

Gostovanje vrhunskega ansambla „Kvartet DO“

V soboto, dne 4. februarja je pri Kovaču na Obirskem gostoval vrhunski vokalni ansambel Kvartet DO, ki ga sestavljajo člani Slovenskega okteta Danilo Čadež, Peter Ambrož, Tomaž Tozon in Peter Čare. Prijatelji lepega petja so že dobro uro pred začetkom koncerta zasedli zadnji kotic gostilniške dvorane, da bi v prazničnem razpoloženju in v napetem vzdušju prisluhnili lastnemu glasbenemu izročilu ter nedosegljivi umetniški ravni pevcev, temu česar amaterski zbori ne morejo nuditi.

Navdušeni poslušalci so prišli tudi iz sosednjih in še bolj oddaljenih krajev, največ pa iz Sel, kjer je ljudska pevska kultura ohranjena še v najbolj nepokvarjeni obliki. Zbralo se je ljudi kot še na nobeni prireditvi SPD Obir poprej, s čimer je bilo potrjeno, da je pesem verjetno tudi še danes najbolj priljubljena oblika kulturnega udejstvovanja, sila, ki se — kot molitev — s ponavljanjem nikoli ne obrabi. Na žalost nas ne spremlja več v taki meri kot nekoč, prav zato pa je morda želja po lepem petju razumljivejša. Kvartet DO je zapel petin dvajset pesmi in se predstavil s skladbami v razponu od renesanse do današnjih dni. Slišati je bilo tudi vrsto pesmi tujih narodov. Žive naj vsi narodi... S tem slavnostnim večerom so se Obirčani hoteli oddolžiti spominu pesnika dr. Francea Prešerna, čigar stopetindeseta obletnica smrti je bila 8. februarja (Zakaj Slovenci slavimo smrt velikih mož, ne pa njihovega rojstnega dneva, kot npr. Američani, ki praz-

nujejo Washingtona na njegov rojstni dan, 22. februarja, mi ni znano — morda pod vplivom Cerkev, kjer je za proglasitev nekega svetnika potrebna njegova smrt).

Koncert je bil enkratni užitek. Doživetje. Še Prešeren, ki je visel

SELE

Smrt v snežnem plazu

V soboto je v plaz izpod vrha Setič zginel življenje 17-letni izkušeni turni smučar Walter Ogriz iz Borovelj, težje poškodovan pa je bil 18-letni Robert Uschnig. Srečo je imel tretji član skupine Alexander Barovnik (20), ki ga k sreči snežni plaz ni dosegel.

V soboto so se trije mladi izkušeni turni smučarji povzpeli na 1922 metrov visoki vrh Setiče severno nad Selami. Pri spustu v dolino se je zgodilo. Prvi se je spustil s smučmi v dolino Alexander Barovnik. Ko je v varstvu gozda čakal na tovariša je zaslišal grmenje in mimo njega je z

velikansko brzino zdivjal plaz. S klicem na pomoč se je javil Robert Uschnig, ki je imel srečo v nesreči, da je preživel beli pekel. Precej polomljenega je Barovnik spravil na varno in iskal tretjega tovariša, ki ga pa ni našel. Hitel je v dolino po pomoč. Gorski reševalci pod vodstvom Petra Sagmeistera in žandarmerija so do nedelje ob 1 uri zjutraj s čelnimi svetilkami iskali ponesrečenca, vendar brez uspeha. Naslednjega dne, v nedeljo opoldne, pa se je reševalcem le posrečilo najti, pol metra pod snegom, truplo nesrečnega alpinista. Walter Ogriz je bil član znane alpinistične mladinske skupine „Die Genssen“. V reševalni akciji je sodeloval tudi helikopter, ki je pripeljal reševalce na kraj nesreče.

Za SPD Obir je za začetek in konec spregovoril dr. L. Karničar, Danilo Čadež pa se je v imenu pevcev poslovljal iz besedami: Hvala, da smo prijatelji.

lk

Teden snežnih katastrof

V minulem tednu smo doživljali v Avstriji in po Evropi takšne zimske vremenske razmere, da bodo prav gotovo našle vidno mesto v kronikah in da se bo o tem februarju 1984 bralo in govorilo tudi v poznejših rodovih.

V tem snežnem kaosu, ki je predvsem prizadel Avstrijo, Švico, Jugoslavijo, je zginelo življenje okrog 30 ljudi — nekaj jih je zasul plaz, nekaj jih je zmrznilo. Samo v Avstriji smo zabeležili 13 smrtnih primerov. Na Arlbergu je navedlo več metrov debelo plast snega. V bližini Innsbrucka na Tirolskem na Axamer Lizum je plaz zahteval kar pet smrtnih žrtev in ogromno materialno škodo. Plazovi so bili tako močni, da so porušili celo hiše. Na tisoče ljudi, predvsem turistov, je bilo odrezanih od sveta, da niso mogli domov in obratno, da turisti niso mogli priti (v rezervirani) v po plazovih ogrožena področja.

Podobne razmere so bile tudi v Jugoslaviji. Na TV ekranih smo lahko spremljali snežne meteže na ZOI v Sarajevu, kjer je poleg snega pihal še veter z ogromno brzino do 220 km na uro. Zaradi teh razmer je prišel tudi ves program olimpijskih iger navzkriž.

Tudi Slovenija (severozahodni del) je minuli teden doživljala pravo katastrofo v obliki orkanskega vetra, ki je razdejal hiše, uničil precej gozdov, polomil daljnovode itd.

Veliko sreče pa smo imeli na Koroškem, kjer nas ta nadnaravna ujma sploh ni prizadela, tako da nismo čutili tistih težav, s katerimi so bili konfrontirani naši najbližji sosedje v Sloveniji in severno naših Alp. Letošnji februar bodo naši znanjci v kronikah dejansko imeli zapisan kot mesec zimskih katastrof.

Umiranje gozdov in gospodarska škoda

Kdor se s sedežnico popelje na smučanje na Peč (Dreiländereck) nad Podkloštom in pri tem malce odpre oči, bo opazil sledečo sliko: na obeh straneh vlečnice se vrstijo številne smreke brez igel, s suhimi vejami in odmirajočimi debli.

Umiranje gozda postaja resničnost tudi v naši neposredni okolici. V Avstriji je dokazljivo poškodovanih že 200.000 hektarjev gozda. Na Predarlškem ta delež znaša že skoraj polovico. Pa tudi v sosednji Sloveniji poročila govorijo o 25.000 hektarjih, nad 4000 hektarjev gozda pa je menda že popolnoma uničenega.

Od sedemdesetih let naprej poznavači opazujejo dramatične poškodbe na jelkah, približno od leta 1980 naprej pa tudi na smrekah in listnatem drevju. Bolj in bolj se potrjuje sum, da imamo opravka z zastrupitvijo gozdnega ekološkega sistema v velikem obsegu. Nihče več ne dvomi o vzrokih tega razvoja — onesnaževanju zraka predvsem z žveplovim oksidom, dušikovimi oksidi in fotooksidanti, kot je to npr. ozon.

Umiranje gozdov je resno znamenje za propadanje doslej uravnane gozdnega ekološkega sistema. Je posledica dolgoletnega nepremišljenega

obremenjevanja narave s strani industrijske družbe.

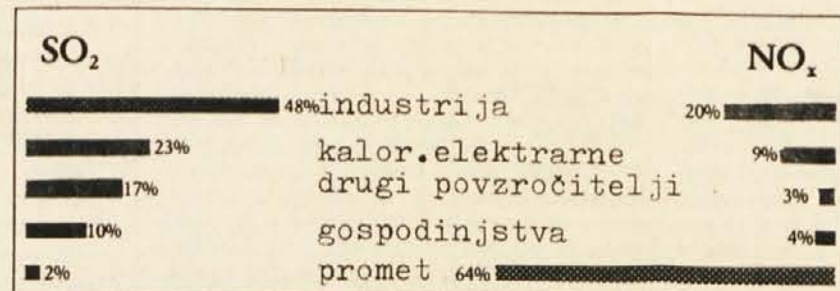
Kaj to pomeni za našo življenjsko kvaliteto, o tem ni potrebno veliko pisati. Smrad izpušnih plinov, dim tovarn, onesnažene reke in jezera, področja z zastrupljeno pitno vodo in pogostejših primerih sami.

Pozornost pa zahtevajo argumenti odgovornih politikov in menežerjev, zakaj ne uvedejo učinkovitih ukrepov proti uničevanju narave: po navadi navajajo „gospodarske“ razloge, kot da so zaščitne naprave predrage, da bi podjetja postala nekonkurenčna in — kako bi moglo biti drugače — da

bi bila ogrožena delovna mesta.

Po točnejši analizi so ti argumenti seveda ravno z gospodarskega stališča prav tako kratkovidni kakor dolgotrajna gospodarska politika današnje industrijske družbe sama. Poleg škode za naše zdravje in življenjsko kvaliteto povzroča brezobzirno ravnanje z naravo namreč tudi ogromno gospodarsko škodo. Posledice moramo z ogromnimi vsotami denarja blažiti že danes, še bolj pa bo to veljalo za naslednje generacije.

Ostanimo pri primeru gozda. Kot rečeno, je pri nas dokazljivo poškodovanih 200.000 hektarjev, novejša ocena pa govore celo o še enkrat tako

V Avstriji izpuhti v zrak na leto 440.000 (SO₂) ton žveplovega dioksida in 234.000 ton (NO_x) dušikovega oksida.

OBJAVA

Po odloku Deželnega šolskega sveta je na dvojezični Strokovni šoli za ženske poklice zavoda šolskih sester v St. Petru pri St. Jakobu v Rožu

vpisovanje v

1. razred 3-letne strokovne šole za ženske poklice in v 1-letno gospodinjstvo šolo

do 29. februarja 1984.

Formularje za vpis lahko dobite že sedaj v šolski pisarni. Izpolnjene tiskovine je treba na šoli oddati najkasneje do 29. februarja 1984. Priložiti morate polletno šolsko obvestilo v originalu ali od šolskega ravnatelja potrjen prepis.

Prijave so možne osebno v šolski pisarni ali po telefonu številka 0 42 53 - 343.

Pogoj za sprejem v oba tipa šole je uspešno opravljen 8. šolska stopnja in delno znanje slovenščine.

Za sprejem v 3-letno strokovno šolo pa je poleg tega že potreben pozitivno opravljen pedagoško-psihološki test, ki bo na šoli 6. julija. Za obisk 1-letne gospodinjstvo šole ta test ni potreben.

Vodstvo šole

Tečaj za delo v pisarnah

„Potrudila se bom v bodoče, uporabljati več slovenskih izrazov pri mojem delu v pisarni“ je dejala Marica, Heidi pa je pritrdila, da je bilo učenje slovenskih strokovnih izrazov v pisarni ena najvažnejših točk enotedenskega tečaja za tajnice in tajnike, ki ga je pod vodstvom dr. Pavleta Apovnika priredil Dom v Tinjah. Že pred leti je ponujal dr. Apovnik ta tečaj, in 11 udeležencev, ki so se udeležili tega prvega tečaja je bilo prepričanih, da je potrebnih še več takšnih tečajev.

Saj imamo Slovenci premalo klicno specifične izobrazbe, oz. je dosedaj premalo upoštevana v raznih učnih načrtih. Pa sam tečaj seveda ni mogel zadovoljiti vsem potrebam in željam tečajnikov, saj so prišli iz različnih delovnih področij. Eni so bili iz odvetniških pisarn, drugi iz Posojilnic, tretji iz pisarn kulturnih oz. cerkvenih ustanov.

Udeleženci tega prvega slovenskega tečaja za uslužbenke pisarn so bili seznanjeni s pravicami, ki jih imajo na delovnem mestu (predaval je Hans Dumpelnik, tajnik sindikata), o konfliktnih situacijah na delovnem mestu je govoril ravnatelj Franc Müller od celovškega centra za izobraževanje odraslih. Dr. Pavel Apovnik sam se je močno vključil v seminar: govoril je o odnosu tajnice-tajnika do strank in do šefa, vadil s tečajniki kako

je treba pisati slovenske vloge, razlagal kje dopuščajo sedanji avstrijski zakoni uporabo slovenskega jezika pred uradi, vadil pa je tudi pisanje zapisnikov.

Pri ravnatelju Mirku Sriencu so se tečajniki naučili številne strokovne izraze (npr. srajčke = Klarsichthüllen), s. Regina Tolmajer jih je seznanjala z organizacijo pisarniškega dela, zdravnik dr. Franc

Iščemo referenta (referentko) za delo v izvozu in uvozu

Pogoji: trgovska akademija (trgovska šola), znanje slovenščine, nemščine in angleščine in sposobnost samostojnega dela in nastopanja.

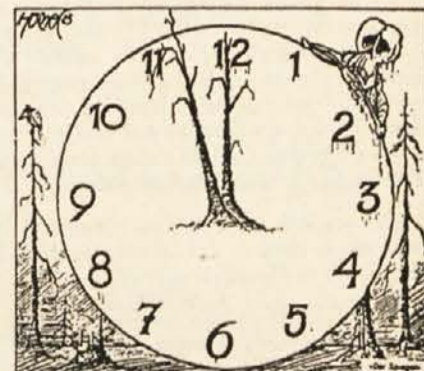
Plača: atraktivna.

Vloge pošljite na:

ELAN — Brnca, 9586 Brnca, Kärntnerstr.-Koroška cesta 48 tel.: (0 42 57) 23 15

Wutti pa jim je predaval o poškodbah, ki sledijo iz napačne telesne drže v pisarnah. S vajami za knjigovodstvo je bil sključen krog praktičnih vaj, s katerimi so se uslužbenki pisarn izpopolnjevali. Pravijo, da so podobni tečajji, morda še bolj specializirani, res potrebni.

v.

Pet minut pred dvanajsto

kmetijstvu? Kakšne posledice bi občutile cele panoge gospodarstva, ki delajo z lesom, in kaj bi to pomenilo za veliko število delovnih mest? Od kod bi dobivali pitno vodo in s kakšnimi stroški, če bi je zaradi obolenih gozdov začelo resno primanjkovati?

Ta vprašanja bi morali postaviti odgovornim, kadar s takimi imenovanimi gospodarskimi argumenti zagovarjajo ekološki anarhizem in zavlačujejo učinkovite rešitve. Ni še povsem prepozno, je pa pet minut pred dvanajsto!

dr. Kristijan Schellander

Na inserat „če radi delate v recepciji, ...“, bi se nikdar ne javil kakšen moški. Po navadi sedijo v pisarnah tudi le sekretarke. One pišejo po nareku, so živ spomin za šefa, dekle za vse, pač pristojne za vse nekdanje malenkosti, ki rabijo zelo veliko časa in ki so za šefa zamudne in naporne. Vse to je žensko delo. Sekretarka piše, kar ji šef narekuje, kar si on izmisli, ona dela in naredi, kar ji on ukaže.

V času, ko je Alexander Dumas (preden je postal pisatelj) delal kot sekretar, je izjavil, da bodo ženske zgubile svojo ženskost, ko bodo začele delati v pisarnah. Takrat so ženske delale namreč le kot sužnje. Danes pa so lastnosti, ki so jih takrat imele sužnje, veljav-

Poznate moške v recepciji?

ne za sekretarke: prilagodljivost, diskretnost, točnost. Če je perfektna, bo se zastopala isto mnenje kot šef. Prav v poklicu sekretarke se kaže, kakšno vlogo ženska še danes igra v poklicu: namreč isto, kot v patriarhalnem zakonu: sužnja in pomoč moškemu (šefu). Seveda to velja tudi za mnogo dobrih takozvanih ženskih poklicev, kot so to npr. bolniška sestra, asistentka, ali pa npr. šivilja, ki šiva to, kar si je vrhunskega izmislil oblikovalec mode. V kratkem povedano, ženske delajo, kakor se v angleškem imenuje, „labour“: vse to, kar je treba narediti, da se lahko uredijo važnejša dela. Moškemu delu pa ustreza angleški „work“, kar je produktivno delo. Delo, ki ima neposredne rezultate in končno le tudi uspehe.

V zadnjih letih se prav posebno tudi moški iz alternativnih in levih krogov potegujejo za enakopravnost ženske. Kdo bi pa že hotel veljati za konzervativnega ali pa celo staromodnega. Kljub temu velikemu govorjenju „naprednih“ moži, pa v praksi še vedno doživljamo, da se tudi oni ne morejo, nočejo, distancirati od starih klisejev.

Sicer pa se je situacija vsaj deloma v toliko spremenila, da se zdaj govori: „bomo naredili“. Vprašam se pa le, kdo, če sliši takšne velike besede iz ust kakšnega šefa, že misli na to, da obljubljeno dotični ne bo naredil sam. Prav kar se tiče takih malenkosti kot v pisarnah npr. tipkanje, kopiranje itd., ne delajo šefi (pa naj pridejo iz kakršnihkoli političnih krogov). No, pa zasledujmo naprej: če je delo v redu, šef dobi pohvalo, čeprav jo je izpolnila po vsej verjetnosti le sekretarka v tistem ozadiju.

Zanimivo pri tem pa je, da če delo ni opravljeno v redu, šef ne bo s skromnim nasmehom odgovoril „je že v redu“, temveč se bo pritožil nad raztresenostjo sekretarke.

Sicer se vedno večkrat o naprednih moških sliši argument, da hočejo, da tudi kakšna ženska ..., ampak saj v resnici ženske same nočejo.

Pa tudi to so prazne fraze, ker za ženske še vedno velja, da:

— so točno od ... in točno do ... na delovnem mestu. Moški, ki se tega navodila ne držijo, so pač prejšnji večer bili dolgo v noč na terenu. No, ti tereni so ja včasih res zelo zanimivi:

— so vedno nasmejane, šarmantne in kar je posebno važno — tibe, če niso kaj vprašane.

— so najbolj priljubljene takrat, če delajo moškemu (šefom) prav, ali pa vsaj kakšno nasprotno izjavo samo zašepetajo. (Če kritizirajo jasno in nedvoumno, so pač furije, emance ...).

— so napake, ki jih delajo ženske samo spričevalo za njeno delovno moralo.

Pri moških pa je vedno obratno: oni so pač v stresu in tako se jim lahko pripeti kaka napaka. Saj je to človeško, ali ne?

Tako bi še lahko naštevati argumente, ki ženske še danes (posebno danes zaradi pomanjkanja dela!) silijo v to, da bi bile posebno ponižne in skromne. (Pa saj se to tudi že učijo v raznih šolah za ženske poklice. Morda še premalo!), ker je še vedno takšnih, ki ne pozabijo kritizirati.)

In ker je v človekovi naravi, da je raje priljubljen kot nepriljubljen, pač izkoriščajmo ženske v tem smislu. Iz tega namreč tudi izhaja, da ženske, če že ne fizično, potem pa vsaj duševno klopjotamo z besedami, saj ji nekaj časa nato lahko prinesemo šopek rož in ji potrdimo kako radi jo vsi imamo!

Takšne situacije se pač dajo rešiti samo takrat, ko bodo ženske premagale strah pred velikimi šefi in mojstri. Treba bi bilo poskusiti, kako bi reagiral kak moški, če bi bil do zadnjega in še po vrhu po krivici, skritiziran in nekaj časa nato bi mu ista oseba rekla — „Zdravo tovariš!“

Sočne jedi iz mletega mesa

Mleto meso, ki ga kupimo pri mesarju, čimprej porabimo, ker se hitro pokvari. Najbolj sočno je ali mešano mleto meso, v katerem je del svinjine in del govedine, ali pa mleto goveje meso, v katerem je 80 odstotkov mesa in 20 odstotkov maščobe. Meso lahko zmeljemo s strožkom tudi sami, za mletje vzamemo meso, ki ni preveč pušto. Iz mletega mesa pripravimo pikantno mešanico: dodamo star kruh, ki ga najprej namočimo v vodi, potem pa iztisnemo. Dodamo tudi jajca, začimbe in dišave. Potem pregnetemo mešanico z rokami, nikoli z mešalnikom.

MLETI ZREZKI Z GOBAMI

Za 4 do 6 oseb potrebujemo: 2 stari žemlji, 750 g mešanega mletega mesa, 2 srednje veliki čebuli, 3 jajca, sol, poper, muškati orešek, 50 g masla ali margarine; za omako: 375 g šampinjonov (ali pest suhih jurčkov), 200 g čebule, 1/4 litra sladke smetane, 2 žličke gorčice, sol, poper, 2 kisl kumarici (150 g).

Žemlji ostrgamo, da nam ostane samo sredica. Nato ju namočimo v malo vode, da se zmehčata. Mleto meso zmešamo z namočenima in ožetima žemljama, z drobno sesekljano čebulo in z jajci. Zmes solimo, popramo in začiniemo z muškatnim oreškom. Dobro pregnetemo, da dobimo gladko mesno testo. Z vlažnimi rokami oblikujemo iz zmesi dvanajst ploščatih zrezkov. V veliki ponvi segrejemo maslo ali margarino. Na vroči maščobi pečemo mlete zrezke z vsake strani 6 minut. Ko so pečeni, jih poberejo iz ponve, zložimo na pladenj, pokrijemo z aluminijevimi folijo in postavimo na toplo. Za omako pripravimo gobe in čebulo. Sveže šampinjone narežemo na lističe. Če uporabimo suhe jurčke, pa jih 15 minut prej namočimo v malo mlačne vode, da se zmehčajo. Čebulo olupimo in narežemo na tanke obročke. Na maščobi, na kateri smo popekli zrezke, prepražimo sedaj čebulo in gobe (namočene jurčke iztisnemo, nato jih uporabimo kot sveže gobe). Ko se čebula zmehča, prilijemo sladko smetano. Omaka naj malo povre, potem ji primešamo gorčico, sol, sladkor in poper. V omako narežemo kisle kumarice. Zrezke damo v omako, pregrejemo jih in tako ponudimo. Za prilogo pripravimo krompir v kosih, ki ga potresemo s sesekljanim peteršiljem, in zeleno solato.

MESNI CMOKI V OMAKI

Za 4 do 6 oseb potrebujemo: 2 stari žemlji, 750 g mešanega mletega mesa, 2 čebuli,

3 jajca, sol, poper, muškati orešek; za omako: 30 g masla ali margarine, 30 g moke, tri osminke mleka, sol, poper, 60 g kaper, 3 žličke limoninega soka ali belega vina, 2 rumenjaka, 4 žlice sladke smetane.

Žemlji ostrgamo, da odstranimo skorjo. Namočimo ju v vodi, da se zmehčata. Mleto meso zmehčamo. Mleto meso zmešamo z jajci, z ožetima žemljama, z drobno sesekljano čebulo, soljo, poprom in nastrganim muškatnim oreškom. Zamesimo v gladko zmes. Iz zmesi oblikujemo z mokrimi rokami 24 majhnih cmokov. V veliki kozici zavremo 2 litra vode. Solimo jo. V vodi kuhamo cmoke 10 minut, kuhamo jih na majhnem plamenu, da voda komaj vre. Ko so kuhani, jih poberejo iz vode in odcedimo. Posebej pripravimo omako: v kozici razpustimo maslo ali margarino. Dodamo moko, premešamo, prepražimo in zalijemo in s tremi osminkami vode, v kateri so se kuhali cmoki. Na majhnem plamenu kuhamo omako 10 minut, vmes jo večkrat premešamo. Dodamo kape, solimo in popramo, po okusu malo sladkamo in dodamo limonin sok ali belo vino.

Razžvrkljamo smetano in rumenjake. Kozico z omako odstavimo s štedilnika, v omako zamešamo smetano in rumenjake. V omako damo nato kuhane cmoke. Kozico postavimo nazaj na štedilnik, cmoke in omako kuhamo na majhnem plamenu še 5 minut. Cmoke ponudimo s krompirjevim pirejem.

MLETI ZREZKI S SIROM

Za 4 osebe potrebujemo: 1 staro žemljo, 2 čebuli, 2 stroka česna, 400 g mlete govedine, 1 jajce, 1 izravnano žličko soli, poper, mleto papriko, pol žličke suhe bazilike, 150 g ovčjega sira (lahko pa vzamemo tudi topljeni sir v trikotnikih), 4 žlice olja, olive, polnjene s papriko.

Žemljo namočimo v vodi, da se zmehča. Potem jo stisnemo in zmehčamo z drobno sesekljano čebulo, s strtim česnom, z jajcem in z mletim mesom. Zgnetemo mesno mešanico, začiniemo jo s soljo, poprom, baziliko in mleto papriko. Mleto meso tanko razvaljamo na vlažni deski, razrežemo ga na 8 enako velikih pravokotnikov. Na štiri pravokotnike damo po košček sira. Pokrijemo z drugimi 4 pravokotniki. Robove mesa stisnemo. V ponvi segrejemo olje. Zrezke pečemo pri srednji vročini toliko časa, da z obeh strani porjavijo. Okrasimo z olivami in ponudimo s krompirjevim pirejem in zeleno solato.

Kako negujemo nakit

Nakit je star ko človeštvo in izraža čisto oseben slog posameznika, ki se z njim krasi. Danes se nakit nosi vsak dan in ob vseh priložnostih. Če je pristen, je tudi drag, zato je treba plemenite kovine in lesketajoče se drage kamne negovati. Ni dovolj, če zasopete v svoj ljubljeni okras potem pa ga zdrignete z mehko krpico! Posamezne drage kovine in kamni so med seboj preveč različni, da bi vsem zadostovala tako pičla skrb.

Vsak kos plemenitega nakita naj bi od časa do časa pregledal strokovnjak, ki ve, kaj takšne dragocenosti potrebujejo. Za prve ukrepe pa kajpada lahko poskrbite tudi doma. Preprost nakit iz zlata, srebra ali platine položite v skledico s prekuhanim milnico, vanjo pa vlijete še curek salmiakovca. Vzemite staro zobno ščetko in z njo odstranite nesnago. Nakit nato sperite v čisti vodi, nazadnje pa ga potopite še v špirit. Posušite naj se na mehki platneni krpi. Gladke ploskve potem zleščite z mehko usnjeno krpico.

Drage kamne zleščite z mehko krpo iz tkanine, ki jo navlažite s čistim alkoholom. Hrbtno stran kamna skrtajte z mehko ščetko in milnico, vse skupaj splaknite in za nekaj časa položite v gorilni špirit, da bo odstranil ostanke mila in apnenca.

Kovina in kamni, ki pridejo v stik z milom ali s čistilnimi sredstvi, postanejo motni. Pri gospodinjstvih opravih nakit vedno odložite. Prav tako mu ne prija, če si ga nataknete na namazano kožo in če pride v stik z drugimi kozmetičnimi sredstvi. Sčasoma zaradi takšne nepazljivosti izgubi lesk. Biserov nikar ljubosumno ne hranite v na-

kitni skrinjici, ker bodo lepi samo, če bodo od časa do časa na koži. Sicer pa jih skrbno varujte pred vsemi snovmi, ker so nadvse občutljivi.

Pristen nakit že dolgo ni več lepota, ki si jo privoščijo samo izbranci. Ženske imajo veselje z verižicami, zapestnicami, broškami, prstani, uhani ... Če imate pristen nakit, imate dragocenost, ki je trajna, ne glede na to, ali je izdelana iz srebra, zlata ali platine, če je vanjo vdelanih več dragih kamnov, eden sam ali pa sploh nobeden. Se zmerom sodi med najbolj priljubljene dragocene kovine zlato, saj je s svojo barvo in leskom že na videz žlahtno. Zlato je zelo mehka kovina in jo je mogoče razvaljati v nadvse tanke lističe. Nekaj trše od zlata, a nadvse prožno je srebro, bela lesketajoča se kovina, ki se da imenitno zleščiti. Najtrša in tudi najredkejša draga kovina je platina, ki se sveti kot sivkast žamet ali ima celo modrikaste odtenke, zelo je prožna in približno za 30 odstotkov dražja od zlata.

Eden najdražjih kamnov je diamant — sverlo rumen ali pa modro belo sijoči kamen, kakršen je pač po kakovosti. Vrednost tega dragulja merijo glede na štiri C, začetnice štirih lastnosti, ki se jim v angleščini pravi: Colour, Cut, Carat, Clarity, po slovensko pa barva, brušenje, teža, čistost. Surov diamant šele z brušenjem spreminjajo v dragoceni briljant. K draguljem prištevajo tudi krvavo rdeči rubin, modri safir, smaragd, ki je glede na kakovost lahko svetlejšega ali temnejšega zelenega odtenka, modri akvamarin in opal, ki sije v mnogih žarečih barvah.

Kaj morate vedeti

Če ste kupili ribo, vendar je ne namestavate takoj uporabiti, jo zavijte v prtič, ki ste ga prej namočili v kisu, in postavite na hladno mesto v hladilnik.

Medeninaste predmete lahko očistimo tudi z domačim sredstvom. V ta namen uporabimo mešanico soli in kisa, vendar je uspešno nadomestilo za kis tudi nekaj kapljic limoninega soka.

Telefonske slušalke čistimo z vato, ki smo jo namočili v alkohol.

Kopalno kad, umivalnik ter ploščice v kopalnici in kuhinji lahko očistite z doma pripravljeno mešanico mila, raztopljenega v topli vodi in nekaj kapljic amonijaka.

Metle in omela so tudi potrebne čiščenja. Operite jih v milnici, nato pa izperite še v mlačni vodi.

Vaše lakirano pohištvo bo dobilo izreden sijaj, če ga očistite s krpo, namočeno v mešanico lanenega olja (1/4 l), alkohola (1/4 l) in terpentina (1 žlička).

Notranjosti vaze ne bo težko očistiti, če jo pred čiščenjem za dve uri napolnimo z mešanico soli, beljaka in kisa.

Glavnike in ščetke lahko lepo očistite, če jih pustite 15 minut v mlačni raztopini sode bikarbone (3 žličke sode bikarbone na pol litra vode), potem pa izperete še pod tekočo vodo.

MESNI ZAVITEK

Za 4 osebe potrebujemo: 250 g moke, 20 g kvasa, eno osminko mleka, sol, 1 jajce, 30 g masla ali margarine, 50 g prekajene slanine, 2 čebuli, 250 g mletega mesa, 500 g zelja, poper, 1 rumenjak.

Moko damo v skledo, v sredini napravimo jamico. Zmešamo kvas in mlačno mleko, da se kvas raztopi. Kvašeno meso zlijemo v jamico, dodamo jajce, zmehčano maslo ali margarino in malo soli. Zamesimo testo, gnetemo ga toliko časa, da je voljno in gladko in da se v njem dvigujejo zračni mehurji. Testo pokrijemo, skledo postavimo na toplo. Kvašeno testo naj vzhaja 20 minut. Medtem pripravimo nadev. Sesekljamo čebulo, slanino pa narežemo na majhne kocke. V kozici segrejemo maščobo, popečemo najprej slanino, nato dodamo čebulo in jo prepražimo, da postekleni. Dodamo mleto meso in tanko narezano zelje, premešamo in dobro prepražimo. Solimo in popramo, počakamo, da se ohladi. Vzhajano kvašeno testo pregnetemo. Na pomokani deski ga razvaljamo v pravokotnik velikosti 30X40 cm. Na testo porazdelimo mesni nadev. Robove zavijamo, testo zvijemo v zvitek. Zvitek damo na namaščen pekač. Zvitek pokrijemo, pustimo ga, da vzhaja še 20 minut. Potem ga premažemo z rumenjaki in damo pekač v pečico. Zvitek pečemo pri 180 stopinjah 30 do 40 minut. Počakamo, da se malo ohladi, nato ga razrežemo in ponudimo za samostojno jed.

NARASTEK IZ MLETEGA MESA IN OHROVTA

Za 4 osebe potrebujemo: 1 glavo ohrovta, sol, 4 korenčke, šopek peteršilja, 600 g mletega mesa, 125 g skute, 1 žličko gorčice, 2 žlički paradiznikove mezge, poper, 150 g kisle smetane.

Zunanje liste ohrovta odstranimo. Druge liste odlučimo od kocena. Oplaknemo jih pod vodo, nato jih kuhamo v soljeni vodi 1 minuto. Liste poberejo iz vode, odcedimo jih. Korenje olupimo in grobo nastrgamo. Peteršilj dobro sesekljamo. Mleto meso zmešamo s skuto, gorčico, žličko paradiznikove mezge, s korenjem in s peteršiljem. Solimo in popramo. Namastimo nepregorno posodo in jo obložimo s plastjo ohrovtovih listov. Na ohrovtove liste nalagamo izmenoma plasti mesa in plasti ohrovta. Posodo pokrijemo s plastjo alu-folije, ki jo tesno pritisnemo k robu, da se prilega. Posodo damo v pečico. Pri 200 stopinjah pečemo narastek 50 minut. Potem odstranimo folijo. Pri 225 stopinjah pečemo narastek še 10 minut, da porjavijo. Pečeni narastek potresemo z enim nastrganim korenčkom. Kislo smetano zmešamo z žličko paradiznikove mezge, s soljo in poprom. Narastek ponudimo s krompirjem v kosih, s smetano si postreže vsak sam po okusu.

RADIO — TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1

PETEK, 17. 2.: 8.45 Poročila — 8.50 ZOI 1984 — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Oskar — supermiš — 17.30 Don Kihot — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 19.55 ZOI 1984 — hokej — 23.50 Poročila.

SOBOTA, 18. 2.: 8.45 Poročila — 8.50 ZOI 1984 — teki skoki, bob — 17.00 Risanje — slikanje — oblikovanje — 17.30 Peppino — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Dober večer v soboto želi Heinz Corads — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki — 19.50 ZOI 1984 — 20.15 Stavimo, da... — 22.05 ZOI 1984 — umetnostno drsanje — 0.00 Poročila.

NEDELJA, 19. 2.: 7.50 ZOI 1984 — tek, slalom, hokej — 16.30 Začarani vrt — 16.40 Risanje — 16.55 Gibanje je vse — 17.25 Helmi — 17.30 Slike iz Avstrije — 17.55 ZOI 1984 Yves montand international — 22.35 Ob 85-letni rojstni dan Ericha Kästnerja — 22.50 Poročila.

PONEDELJEK, 20. 2.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 TV kuhinja — 10.00 Šolska TV — 10.30 Kriminalna — 12.40 Predarški gradbeni mojstri baroka — 13.00 Uredništvo — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Spoznavajmo nevarnosti — preprečujmo nesreče — 17.30 Stari hlapci — 17.50 Risanje — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Fauna Iberica — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ponedeljski šport — 21.45 Novi podnajemnik — 21.50 Kriminalna — 23.05 Poročila.

TOREK, 21. 2.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Angleščina — 10.00 Šolska TV — 10.30 Kandy — 11.20 Tkalski umetniki s peruti — 11.30 Ponedeljski šport — 13.00 Uredništvo — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Tudi pošliti se je treba — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Peanuti — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Argumenti — 21.45 Panorama — 22.35 Šport — avstrijsko alpsko prvenstvo v smučanju — 22.55 Poročila.

SREDA, 22. 2.: 9.00 Poročila — 9.05 Tudi pošliti se je treba — 9.35 Francoščina — 10.05 Šolska TV — 10.35 Drevo — 11.15 Očetje klanote — 11.30 Čebelica Maja — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Pisarna, pisarna — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Canaris — 22.00 Šport — avstrijsko alpsko prvenstvo v smučanju — 22.20 Poročila.

ČETRTEK, 23. 2.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Šolska TV — 10.30 Ni časa za ljubezen — 11.50 Dva gospoda Dick in Doof — 12.10 Panorama — 13.00 Uredništvo — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Spoznavajmo nevarnosti — preprečujmo nesreče — 17.30 Mandara — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Prosim k mizi — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Satanska ženska — 22.05 Šport — avstrijsko alpsko prvenstvo v smučanju — 22.55 Poročila.

AVSTRIJA 2

PETEK, 17. 2.: 16.25 ZOI 1984 — hokej — 19.25 Reklama — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Vse za en smeh — 21.10 Politika v petek — Deset pred deseto — 22.10 Špionažni film — 0.20 Poročila.

SOBOTA, 18. 2.: 14.35 Politika v petek — 15.35 Moram torej ven v mesto — 17.00 Ljuba družina — 17.45 Kdo me hoče? — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Po Avstriji — 19.00 Trailer — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Primer za ljudskega odveta — 20.15 Kako je bilo to takrat — 21.50 Sto mojstrov — 22.05 Kriminalna — 0.15 Poročila.

NEDELJA, 19. 2.: 14.40 Ni časa za ljubezen — 16.00 Koncert za oči in ušesa — 17.00 Spoznate melodijo? 17.45 Potovanje okoli sveta — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Tedenski pregled — 20.15 Monte Walsh — 21.50 Dinastija — Denverški klan — 22.35 Mala nočna glasba — 23.40 Sto mojstrov — 23.50 Poročila.

PONEDELJEK, 20. 2.: 18.00 Znanje danes — 18.30 Bonanza — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Zlati časi — 21.05 „Novi podnajemnik“ — 21.10 Šiling — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Pot s škodo — 0.10 Poročila.

TOREK, 21. 2.: 17.45 Šolska TV — 18.00 Orientacija — 18.30 Bonanza — 19.25 Reklama — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kviz v rdečo-belo-rdečem — 21.05 Dallas — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Klub 2 in poročila.

SREDA, 22. 2.: 16.45 Iz parlamenta — 18.00 Dežela in ljudje — 18.30 Bonanza — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Cafe Central — 21.20 Odrski čar — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Tretja kolona — 23.45 Poročila.

ČETRTEK, 23. 2.: 16.30 Iz parlamenta — 17.45 Tehnike likovne umetnosti — 18.00 Po Avstriji — 18.30 Bonanza — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Humoristična revija — 21.45 „Slamnatii vdovec“ — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Jour fixe z Wolfgangom Krausom — 23.20 Sto mojstrov — 23.30 Poročila.

ORF — KOROŠKI RADIO
SLOVENSKE ODDAJE

PETEK, 17. 2.: 14.10 Obzornik — Domača imena — Veselo naokrog.

SOBOTA, 18. 2.: 9.00 Voščila.

NEDELJA, 19. 2.: 7.05 Duhovni nagovor — Voščila.

PONEDELJEK, 20. 2.: 14.10 Obzornik — Zbarovska glasba.

TOREK, 21. 2.: 9.30 Popevke — 14.10 Obzornik — Jazz za vas.

SREDA, 22. 2.: 14.10 Obzornik — Da jih ne pozabimo — Za starejše letnike.

ČETRTEK, 23. 2.: Obzornik — Literarno-glasbena oddaja.

LJUBLJANA

PETEK, 17. 2.: 8.55 ZOI 84 Biatlon 4X7,5 km — 11.15 ZOI 84: Slalom za ženske — 12.30 ZOI 84: Biatlon 4X7,5 km — 13.15 Propagandna oddaja — 13.20 ZOI 84: Slalom za ženske — 14.30-45 ZOI 84: Bob štirised — 17.05 Poročila — 17.10 Jazz na ekranu — 17.30 Madra palejte — 18.00 Obzornik ljubljanskega območja — 18.15 Risanje — 18.30 Olimpijski pregled — 19.24 TV in radio nočaj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Marco Polo — 21.05 Ne prezirite — 21.20 španski balet Maria Rosa — 21.40 Dnevnik — 21.55 Olimpijski pregled — 22.15 Živeti kot vsi normalni ljudje, jugoslovanski film.

SOBOTA, 18. 2.: 8.00 Poročila — 8.05 Glasba za cicibane — 8.25 Pedenžep — 8.55 ZOI 84: smučarski teki 20 km, ženske — Hitrostno drsanje 10 km, moški — 12.20 Smučarski skoki 90 m — Hitrostno drsanje 10 km, moški — Bob štirised — 16.00 Poročila — 16.05 Meseček, otroška serija — 16.35 V puščavi in goščavi, mladinska nadaljevanje — 17.25 Čas, ki živi — 17.55 Ogenj in led (Lake Placide) — 18.15 Risanje — 18.30 Olimpijski pregled — 19.24 TV in radio nočaj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 ZOI 84: Umetnostno drsanje, ženske — 23.00 Olimpijski pregled — 23.20 Poročila — 23.25 Liza.

NEDELJA, 19. 2.: 7.50 Poročila — 7.55 ZOI 84: Smučarski teki na 50 km, moški — 10.15 ZOI 84: Slalom za moške — 12.15 Propagandna oddaja — 12.20 ZOI 84: Slalom za moške — 13.45 ZOI 84: Smučarski teki na 50 km, moški — 17.00 Poročila — 16.05 Modro poletje, ponovitev mladinske nanizanke — 16.35 6.25, oddaja za stik z gledalci — 16.55 Živ žav — 17.40 živjivo ponoči — 19.10 Risanje — 19.25 TV in radio nočaj — 19.25 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.50 Vreme — 19.55 Zaključek XIV. olimpijskih iger — 20.35 Soferja, nadaljevanje — 21.25 Zrlo tedna — 21.45 Poročila.

PONEDELJEK, 20. 2.: 8.50 TV v šoli — 17.00 Poročila — 17.05 Meseček, otroška serija — 17.35 Poldravskega obzornik — 18.00 Sklepi olimpijski pregled — 19.15 Risanje — 19.24 TV in radio nočaj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Dva na izbilo — 20.55 Spoznano, neznano — 21.55 Dnevnik.

TOREK, 21. 2.: 8.50 TV v šoli — 17.35 Poročila — 17.40 Zbis: škaticca z godbo — 17.55 Fokart Portorož 83: Ansambla Rajko in Tine Rožanc — 18.25 Pomurski obzornik — 18.40 Mali svet — 19.00 Risanje — 19.24 TV in radio nočaj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Raskenovi, nadaljevanje in konec — 21.10 Mednarodna obzorja — 22.10 Dnevnik.

SREDA, 22. 2.: 8.50 TV v šoli — 18.00 Poročila — 18.05 Ciciban, dober dan — 18.25 Pasovski obzornik — 18.40 Sava — Reka, ki življenje daje — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nočaj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Conrack — 21.40 Majhne skrivnosti velikih kuharskih mojstrov — 21.45 Dnevnik — 21.55 Omizje.

ČETRTEK, 23. 2.: 8.50 TV v šoli — 17.50 Poročila — 17.55 Odprava zelenega zmaja — 18.25 Celjski obzornik — 18.40 Delegatska tribuna — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nočaj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Tednik — 21.05 Diamanti na nebu — 21.55 Dnevnik — 22.10 Thommy s pop show.

PRODAM AVTO!

MITSUBISHI CORDIA 1.6
Turbo 115 PS
8000 km po ugodni ceni

Interesenti naj se javijo v uredništvu Slovenskega vestnika
tel.: (0 42 22) 54 0 42

Menjava denarja

Stanje v četrtek 16. februarja 1984

Za 100 din dobite	12.50 šil.
Za 100 din plačate	15.50 šil.
Za 100 lir dobite	1.11 šil.
Za 100 lir plačate	1.20 šil.
Za 100 mark dobite	695.00 šil.
Za 100 mark plačate	711.30 šil.

Slovenski
VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Gasometergasse 10.

Uredništvo: 9020 Celovec, St.-Rupprechter-Strasse 19/IV, tel. (0 42 22) 54 0 42, teleks 42086 sindok a.

Uprava: 9020 Celovec, Gasometerg. 10, tel. (0 42 22) 32 5 50.
Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. J. Drava, Celovec - Borovlje.

Slovenska športna zveza, Slovensko planinsko društvo Celovec, Slovensko prosvetno društvo „Rož“ v Šentjakobu v Rožu vabijo na

VI. zimski pohod
„Arihova peč“

V SPOMIN NA PADLE BORCE POD ARIHOVO PEČJO
FEBRUARJA 1945

ki bo v nedeljo 4. marca 1984, s pričetkom ob 10. uri pri Polancu na Čemernici (Hodnina) nad Šentjakobom v Rožu.

1. a) **Smučarski tek** — 3,5 km (1 krog) ● otroci do 10 let (letniki 1974 in mlajši) ● dekleta do 16 let (1968—1973) ● ženske do 30 let (1954—1967) ● ženske nad 30 let (letniki 1953 in starejše)

b) **Smučarski tek** — 7 km (2 kroga) ● fantje do 16 let (1973—1968) ● moški do 30 let (1967—1954) ● moški nad 30 let (1953 in starejši) ● tekmovalna ženska in moška skupina

2. **Pohod za pešce** od Polanca preko bivšega partizanskega bunkerja do planinske postojanke „Koče nad Arihovo pečjo“ (1084 m) in po drugi smeri nazaj mimo Resmanove lovske kočje do Polanca.

ZIMSKI POHOD „ARIHOVA PEČ“ bo izveden ob vsakem vremenu, v slučaju pomanjkanja snega bo samo pohod.

MESEC KNJIGE

V KNJIGARNI

„Naša knjiga“
CELOVEC, PAULITSCHGASSE 5-7

Zagrabite priložnost in si izberite knjigo. Po dva- ali trikrat, celo štirikrat ceneje jo boš dobil.

Veseli boš, ker si dobil knjigo tako poceni, in veselili se bomo mi, ker smo pridobili na prostoru.

Pohiti, dokler imaš še izbiro.

VSAKA KNJIGA PO ŠIL 5.-

- Ciril Cvetko, PESEM V SLOVENSKE PARTIZANSKE GLASBI
- SLOVENSKE KOLEDAR 82
- Lev Detela, DUHOVNI OGENJ NAJ VEČNO GORI
- Trstenjak, DA BI BILI Z NJIMI
- Karel Čapek, DAŠENKA
- Bert Pribac, V KLJUNU GOLOBICE
- Humpert Pribac, BRONASTI TOLKAČ
- V SVETU ZAČIMB IN DIŠAV
- John Holt, OTROCI IN NEUSPEH
- KAKO DA POSTANEM NOGOMETAŠ
- Stane Dolanc, ZKJ IN SOCIALISTIČNO SAMOUPRAVLJANJE
- Mile Pavlin, V OGNJU IN SNEGU
- Mihelič, JULIJSKE ALPE
- Stanko Klinar, KARAVANKE (2. izdaja)
- VODNIK PO TRANSVERZALI KURIRJEV
- FÜR DIE RECHTE DER MINDERHEITEN
- Peter Ficko, KAMNIŠKE IN SAVINJSKE ALPE
- V. Feichter, BIOLOŠKO KMETOVANJE IN VRTNARJENJE
- Ivan Ribič, STOPINJE V SNEGU

VSAKA KNJIGA PO ŠIL 10.-

- Milan Basta, RAT JE SAVRŠEN SEDAM DANA KASNIJE
- Dr. Steiner, KO SE POROČATA LJUBEZEN IN SEKS
- Dragotin Kette, ŠIVILJA IN ŠKARJICE
- Lev Detela, POVOJNI SLOVENSKE PESNIKI IN PISATELJI
- Andre van Lysebet, UČIM SE JOGE
- Branko Babič, LJUDJE IN BOJI NA KOZARI

VSAKA KNJIGA PO ŠIL 15.-

- IZBOR SKLADB
- Elio Vittorini, RDEČI NAGELJ
- Helmut Hartl, KÄRNTEN — FRIULI — SLOVENIJA
- Hermann Schreiber, DIE VANDALEN

VSAKA KNJIGA PO ŠIL 20.-

- R. Börtner, DIE ERBEN ROMS
- WELTWUNDER DER NATUR
- Uršič, DOLINA SOČE
- Dr. B. Spock, NEGA IN VZGOJA OTROKA
- Kompas WANDERFÜHRER

KNJIGE MED 25.- IN 50.- ŠIL

- Agata Christie, UMOR V ORIENT EKSPRESU 25.-
- Ernst Höhne, DAS GROSSE ALPENWANDERBUCH 35.-
- SPLOŠNI TEHNIŠKI SLOVAR I 50.-

Potovanje po zahodni Evropi

Zveza koroških partizanov v Celovcu vabi na tradicionalno vsakoletno potovanje, tokrat na 15-dnevno potovanje po južnozahodni Evropi, preko Italije, Francije, Španije in Portugalske. Spored je sledeči:

1. dan 24. 4.: Ob 6.00 uri zjutraj odhod iz Celovca — Videm — Padova — Verona (arena, letne igre) — Milano — Turin (polpenzion)
2. dan 25. 4.: Turin (ogled) — Montegeneve — Grenoble — Valence — Avignon (polpenzion)
3. dan 26. 4.: Avignon (ogled) — Pont du Gard (Rimski vodovod) — Nimes (amphiteater) — Montpellier — Narbone — Carcassonne (celo mesto en grad) — Toulouse — Tarues — Lurd (cel penzion)
4. dan 27. 4.: Lurd (dopolodne obisk romarskega kraja, kosilo) — Pau — Biarritz — San Sebastian — Bilbao — Burgos (polpenzion)
5. dan 28. 4.: Burgos — Valladolid (ogled) — San Lorenzo del Escorial (grad in samostan) — Madrid (polpenzion)
6. dan 29. 4.: Madrid (ogled mesta) — Toledo (dobro ohranjeno zgodovinsko špansko mesto) — Trujillo — Merida (polpenzion)
7. dan 30. 4.: Merida — Badajoz — Lizbona (ogled mesta, polpenzion)
8. dan 1. 5.: Lizbona (ponoven ogled mesta) — Sevilla (polpenzion)
9. dan 2. 5.: Sevilla (ogled) — Antequera — Malaga — Torremolinos (znana plaža) — popoldne prosto (polpenzion)
10. dan 3. 5.: Malaga — Motril — skozi Siero Nevado — Granada (slavno mesto, razvaline arabskega gradu, razne palače) — Murcia — Elche (največji park palm v Evropi, polpenzion)
11. dan 4. 5.: Elche — Alicante — Valencia (ogled mesta) — Tarragona (znano vino) — Barcelona (polpenzion)
12. dan 5. 5.: Barcelona (ogled mesta) — izlet na Montserrat — Barcelona (polpenzion)
13. dan 6. 5.: Barcelona — Perpignan — Arles — Marseille (ogled mesta, polpenzion)
14. dan 7. 5.: Marseille — Nizza — Monaco (Casino) — San Remo — Savona — Genova (polpenzion)
15. dan 8. 5.: Genova — Tortona — Milano (dom, Skala) — Padova — Celovec.

Potujemo z udobnim Sienčnikovim avtobusom, šofer Hanzej Wutte. Cena je zelo ugodna, 15-dnevno potovanje z vso oskrbo šil. 7.700.— Prosimo za pismene prijave na Zvezo koroških partizanov 9020 Celovec, Gasometergasse 10 ali po telefonu dopoldne 0 42 22 51 37 52, popoldne 59 37 74.

16. sankarska tekma SPD Zarja ...

Prvič smo letos Zarjevci oz. Kapelčani izvedli zaključno sankarsko tekmo za OBIR POKAL. Ze pred zimo smo se z ostalimi tremi društvi zmedli, da bo 16. sankarska tekma SPD Zarje, 12. februarja 1984, hkrati za zaključna tekma za Pokal Obirja 1984. Minulo nedeljo je bilo tako daleč. Tokrat smo imeli tudi z vremenom srečo, tako da so bili pogoji kar vsem prav.

Zgleda, da je bil tudi datum tekme posrečeno izbran, saj je prišlo k Rastoičniku po štartne številke kar 117 sankarjev in dodatno še 22 dvojic. Ta številka vzorno dokazuje priljubljenost prireditve in sankanja v naših krajih. Od najmlajših do najstarejših udeležencev so se razdelili na 12 tekmovalnih skupin.

Proga sama ni bila preveč težka, saj se sankarji po cesti, ki je po zaslugi Mozganovega Korija vedno tako strokovno sploščena, da je vedno pripravljena za tekmo. Kot prirediteljem nam na njej skoraj ne preostane več dela. Temu pripomorejo tudi še Kokeževi v Koprivni.

Sicer pa je organizacija tekme bila res dobra in se je za to zahvaliti vsem, ki so pomagali bodisi na štartu, v cilju, v pisarni, pri čaju in še kje. To zahvalo je treba izreči tudi številnim darovalcem pokalov, celotni naši športni sekciji, Slovenski

športni zvezi z Mirkom Kunčičem na čelu, ki je prišel pomagat z novo merilno napravo, ter merilcem časa.

REZULTATI

Športne sanke I: 1. Ošina Franc (SSK Obir) 2.12.08, 2. Karničar Inge (AK Obir) 2.18.05, 3. Karničar Izidor (SSK Obir) 2.23.81. **Športne sanke II:** 1. Smrtnik Hanzi (SSK Obir) 2.05.53, 2. Urschitz Willi (SSK Obir) 2.06.06, 3. Jung Josef (TVN Zell) 2.06.77. **Dvojice:** 1. Unterweger-Zivkovič 2.33.93, 2. Ošina M.-Ošina W. 2.36.25, 3. Miklau F.-Miklau A. 2.38.91. **Solarji I:** 1. Smrtnik Marko (SPD Obir) 3.20.23, 2. Schnitzler Siegfried (Völker-

markt) 4.44.98, 3. Schnitzler Manfred (Völkermarkt) 5.24.00. **Solarji II:** 1. Karničar Rudolf (SPD Obir) 2.56.52, 2. Ošina Erhard (SPD Zarja) 3.01.25, 3. Ošina Paul (SPD Zarja) 3.03.89. **Mladinci:** 1. Karničar Izidor (SSK Obir), 2. Ošina Franc (SSK Obir) 2.48.21, 3. Hribar Milan jun. (SSK Obir) 2.49.43. **Splošna moški:** 1. Karničar Jozi (SSK Obir) 2.32.99, 2. Wutte Toni (TVN St. Marg.) 2.38.34, 3. Ošina Michael (SPD Zarja) 2.40.44. **Starostna I:** 1. Unterweger Friedl (ASKO Finkenstein) 2.29.68, 2. Novotny Erich (TVN St. Marg.) 2.34.56, 3. Miklau Flori (SSK Obir) 2.37.57. **Starostna II:** 1. Hrovat Stane (SK Jesenice) 2.54.62, 2. Wutte Thomas (TVN St. Marg.) 3.02.96, 3. Stane Josef (SPD Zarja) 3.06.56. **Solarke:** 1. Olip Diana (SPD Zarja) 3.03.74, 2. Miklau Klavdija (SSK Obir) 3.03.29, 3. Orazec Krista (SPD Zarja) 3.19.77. **Mladinke:** 1. Sadovnik Jožica (SPD Zarja) 3.26.64, 2. Smrtnik Marica (SPD Obir) 3.28.32, 3. Šopar Ani (SPD Zarja) 3.32.63. **Splošna ženske:** 1. Karničar Inge (AK Obir) 2.57.64, 2. Lučovnik Veronika (AK Obir) 3.00.21, 3. Stanovc Karoline (Lobnik) 3.00.43.

...tudi zadnja tekma za „Pokal Obirja 1984“

Zgoraj omenjeno sankarsko tekmo SPD Obir smo letos že šestič vključili v tekmo za „Pokal Obirja“, ki se je razvila v zelo pomembno sankarsko prireditev na spodnjem Koroškem. Tokrat je prvo tekmo priredil TVN v Smarjetju, sledili sta tek-

mi na Obirskem (SPD Obir) in v Lobniku (SSK Obir), nedeljska tekma v Lepeni pa je zaključila serijo.

Skupno je na 4 tekmah nastopilo 330 športnikov. Vsi tisti, ki so sodelovali na vseh štirih tekмах so dobili kombinacijske točke (izračunavali jih je izvršitelj Franc Stern). Najboljše izmed njih smo nagradili z lepimi pokali, kolajnami in s priznanji.

REZULTATI

Športne sanke ženske: 1. Miklau Klavdija, 2. Karničar Inge, 3. Wilhelmer Rosi. **Športne sanke I:** 1. Weratschnig Peter, 2. Hribar Milan, 3. Miklau Adi. **Športne sanke II:** 1. Jung Josef, 2. Smrtnik Hanzi, 3. Urschitz Willi. **Solarke I:** 1. Zura Doris, 2. Kogoj Ani, 3. Haderlap Veronika. **Solarke II:** 1. Miklau Klavdija, 2. Olip Diana, 3. Zura Edith. **Mladinke:** 1. Smrtnik Marica, 2. Wilhelmer Rosi, 3. Sadovnik Jožica. **Ženske:** 1. Karničar Inge, 2. Lučovnik Veronika, 3. Furjan Marija. **Solarji I:** 1. Smrtnik Marko, 2. Brucknig Peter, 3. Poločnik Emil. **Solarji II:** 1. Karničar Rudi, 2. Zivkovič Günter, 3. Haderlap Jaki. **Mladinci:** 1. Hribar Milan, 2. Karničar Izidor, 3. Cuderman Mirko. **Splošni moški:** 1. Wutte Toni, 2. Karničar Jozi, 3. Smrtnik Hanzi. **Seniorji I:** 1. Jung Josef sen., 2. Novotny Erich, 3. Miklau Flori. **Seniorji II:** 1. Wutte Thomas, 2. Zivkovič Engelbert, 3. Stane Josef.

Na koncu še enkrat zahvala vsem delavcem in udeležencem na 16. sankarski tekmi SPD Zarja in zaključni tekmi za OBIR POKAL povezana z vabilom za prihodnje leto.

M. Traunik

PISMA BRALCEV

Celovec „narodnostno čist“?

Da koroški Slovenci, ki imajo stalno bivališče v Celovu, glavnem mestu Koroške, praktično nimajo niti najmanjših narodnostnih pravic, je splošno znano. Dvojezične ljudske šole v Celovu ni in je po mnenju tistih, ki imajo oblast v rokah, tudi ne bo. Slovenci, ki živimo v Celovu, svojega materinca jezika ne smemo in ne moremo uporabljati v javnem življenju in pri uradih, ki jih s svojimi davki sovzdržujemo tudi mi.

Uradna avstrijska politika ne dovoljuje in odločno preprečuje, da bi se tako znotraj države kakor tudi v bilateralnih in mednarodnih odnosih poleg nemškega naziva Klagenfurt uporabljalo tudi slovensko ime Celovec. Znani so primitivni in brutalni nastopi bolj in manj vidnih koroških in avstrijskih politikov v tej smeri.

Prav tako so tudi znani primeri, ko oblasti proti tistim, ki se držejo v Celovu pri javnih uradih zahtevati slovensko uradovanje, ukrepajo izredno živčno in nestrpno, če je treba celo z občutnimi kaznimi. Menda se to dogaja tudi v dogovoru z novim notranjim ministrom, ki je sicer znan kot demokratično nastrojen človek.

Desetletja po drugi svetovni vojni je politika navidezno narodnostno čistega Celovca uspevala. V zadnjem času pa se tudi Slovenci, ki živimo v Celovu, vedno bolj zavedamo svojega porekla, postajamo bolj samozavestni in se povezujemo v boju za osnovne narodnostne pravice, med katere nedvomno spada jezikovna enakopravnost v šoli in pri uradih. V tem boju nas podpira celotna slovenska narodnostna skupnost, prav tako pa tudi čedalje več nemško govorečih Celovčanov.

Vemo, da bo ta borba težka in dolga, saj moramo računati s tem, da se bo „vzorna in demokratična“ avstrijska politika do manjšin tudi še naprej posluževala vseh dovoljenih in nedovoljenih represalij, groženj in pritiskov. Toda ob vztrajni in premissiljeni mobilizaciji demokratično mislečih bomo prej ali slej zanesljivo uspeli. Višjim in vodilnim celovčkim, koroškimi in avstrijskim politikom pa predlagamo, da bi enkrat morda le resno premislili o svojih „demokratičnih“ stališčih.

Slovence iz Celovca

(ki pa zaradi tega ni „politično nevaren“)

SAK na pripravah v Lipici

Pod vodstvom novega trenerja Franca Gostenčnika iz Raven na Koroškem se pripravljajo igralci Slovenskega atletskega kluba na odlično vigradno prvenstvo v koroški ligi.

Z intenzivnim kondicijskim treningom in s številnimi tekami proti dobrim nasprotnikom se resno pripravljajo na nove preizkušnje.

Že minulo nedeljo je moštvo SAK igralo v Opatiji proti močnemu moštvi SV Spittal (jesenski prvak druge avstrijske lige) in bilo poraženo le z 0:2. Jutri v soboto, ob zaključku enotedenskih priprav v Lipici se bosta obe moštvi pomerili še v

drugi tekmi.

Medtem je bila v tork v Lipici tudi tekma med slovenskim ligasem Medvode in SAK, ki jo je Slovenski klub s 3:2 odločil zase (gole za SAK: Martin Hobel 2 in Miha Kreutz). Včeraj četrtek (po zaključku redakcije) je na programu tekma proti Novi Gorici, danes, v petek, pa je nasprotnik SAK moštvo Sloven iz Ljubljane.

WALLNER 24.

Na 70-m olimpijski skakalnici na Malem Polju pri Sarajevu sta se uveljavila favorita Weißflög in Matti Nykänen, medtem ko so se drugi dobri skakalci v prvi vrsti borili proti vetru, snegu in lastnim živcem. Zlato kolajno si je osvojil Jens Weißflög (NDR) z 214,2 točke (90 in 84 m), srebrno kolajno Matti Nykänen (Fin) 214,0 (91-84 m), bronasto pa Jari Puukonen (Fin) 212,8 (81,5-91,5 m), ki se je v drugem skoku najbolj stopnjeval.

Najboljši Avstrijec je bil Andreas Felder, 205,6 (84-87 m), na 6. mestu. Hanzi Wallner kot drugi najboljši Avstrijec se je uvrstil na 24. mesto (186,2 - 83-79). Primož Ulagar ni imel sreče in živčnemu pritisku ni bil kos, postal je le 57. Najboljši Jugoslovan je bil Vasja Bajc na 17. mestu.

JURE FRANKO - SREBRO

„Grenoble je imel Killyja, Innsbruck Klammerja, mi pa imamo našega Jureta“ je sporočila TANJUG po teleprinterju vsemu svetu, ko je v tork Slovenec Jure Franko osvojil prvo jugoslovansko kolajno na zimskih olimpijskih igrah. „Srebro velja toliko kot zlato. Za nas vse. Veselja ni konec.“ tako se je nadaljevalo poročilo TANJUG-a. Navdušenje ob proggi in v vsej Jugoslaviji je bilo nepopisno, ko je bilo gotovo, da se je Jure Franko, simpatični mladinec iz Nove Gorice, za Švicarjem Max Julenom uvrstil na drugem mestu v veleslalomski tekmi moških. Franko je bil najhitrejši v drugem teku in si s tem zagotovil srebrno kolajno. Bronasto je dosegel Andreas Wenzel. Nesrečen je bil Avstrijec Franz Gruber, ki je za 33 stotinke sekund zgrešil tretje mesto.

KRATKA ŠPORTNA VEST — KRATKA ŠPORTNA VEST — KRATKA ŠPORTNA

Skakalni taleni — DSG Rötshitzen je v Ročici pri Kolmarji vasi organiziral prireditev za skakalne talente. Med njimi so bili tudi številni Obirčani, ki so dosegli lepe uvrstitve.

Rezultati Obirčanov: Robert Pasterk je na 10-m skakalnici zmagal v skupini otroci I. Stefan Rieder je zmagal v prvi skupini otrok na 20-m skakalnici. Pri solarjih II je bil Harald Seabo drugi, pri solarjih II pa Friedrich Karničar tretji.

Pokal Posojilnice Pliberk je na smučarski tekmi požarne brambe Dob pri Pliberku dobila najboljša tekmovalka dneva mag. Erika Leitgeb iz Bistrice pri Pliberku. Na tej krajevno pomembni prireditvi je tekmovalo kar 305(!) športnikov. Najboljši moški tekmovalac je postal spel Fric Galavčnik iz Šmihela pri Pliberku, ki si je že petič zaporedoma osvojil naslov „najboljši dneva“.

Zmagovalci skupin: Manuela Petek, Drveša vas (mini I-deklice); Oliver Burkhardt, Šmihel pri P. (mini I-fantje); Aelxandra Pernat (mini II-deklice); Norbert Lipusch, (mini II-fantje); Elisabeth Obertautsch, Šmi-

hel (otroci I-deklice); Alexander Mak, Led (otroci I-fantje); Doris Dobnig, Dob (otroci II-deklice); Werner Wriesnig, Nantca vas (otroci II-fantje); Andrea Lipusch, Strpna vas (solarke I); Johann Stultschnig, Grebinj (solarji I); Andrea Bernig, Gonovece (solarke II); Karel Talbel, Bistrica (solarji II); Bobjana Kuschej, Šmihel (mladinke); Günther Marko, Čirkovče (mladinci); mag. Erika Leitgeb, Bistrica, najboljša dneva (splošni razred-ženske); Fric Galavčnik, Šmihel, najboljši dneva (splošni razred-moški); Emmi Burkhardt, Šmihel (starostni razred I, ženske); Nantej Dovjak, Sele (Starostni razred II, moški); Franc Wriesnig (starostni razred II, moški).

Zakomčan Pavel Erat je v Möltschachu bil najboljši junior na 50-m skakalnici. Z 220,5 točk in s skokoma na 60,5 in 62 m (tretji najdaljši skok) je v skupni razvrstitvi dosegel drugo mesto. Zmagovalec dneva je bil mladinec Erich Kreuzer (BSV Bleiberg) z 0,6 točke prednosti. V splošnem razredu je zmagal domačin Alfred Groyer, ki je z drugim skokom dosegel 63 m (rekord skakalnice). Pri mladincih je Zakomčan Norbert Mörtl bil na 4. mestu. Pri solarjih pa sta se Zakomčana Hannes Frank in Janko Zwitler uvrstila na 4. oz. 7. mesto. Po tekmi so bili imenovani koroški tekmovalci za sobotno avstrijsko solarstvo in mladinsko skakalno prvenstvo v Schwarzach-St. Veitu.

ŠMRNIKOVA DRUGA

Regina Smrtnik (Slovenski športni klub Obir) je spel dosegla dober rezultat, čeprav vozi šele prvo leto s športnimi sankami. V Lendorfu pri Spittalu se je v nedeljo uvrstila v ženski skupini za Marilino Theuerl (Compedal), 5:18,10, na drugem mestu s časom 5:20,28. Najboljša dneva je postala koroška prvakinja Anli Blüm (mladinka), ki je na svoji domači proggi dosegla odlične čas: 5:09,49.

Slovenski atletske klub vabi vse svoje navijače in prijatelje na

SAK ples

v soboto 18. 2. 1984 ob 20. uri pri Soštarju v Globasnici. Pridite v čim večjem številu. Čakajo vas lepe nagrade, med drugim kar 6 parov smučiči in večdnevno potovanje.

Za ples igra: Planinski sekstet.

Bolj kot šport manjšina potrebuje telesno kulturo

V petek 27. januarja je slovenski šport v Italiji svečano praznoval svoje uspehe v minulemu letu. V telovadnici, ki je sestavni del goriškega kulturnega doma so bila podeljena priznanja najboljšim športnikom, ki so jih izbrali dopisniki Primorskega dnevnika in tržaškega Radia, ter odbor Zveze slovenskih športnih društev v Italiji (ZSSDI), manjšinske športne krovnice organizacije.

O pomenu športa, ali pravilneje „telesne kulture“ za Slovence v Italiji je spregovoril zaslužni športni delavec Aldo Rupel, ki je med drugim dejal: „Telesna kultura mora opravljati nalogo glasnika, ki ima večje možnosti, kot katera koli druga oblika delovanja ali ustvarjanja, da prodre v široke plasti pripadnikov večinskega naroda, ne le na področju, kjer slovenska skupnost živi, temveč tudi v širšem državnem prostoru“.

Te besede strnjeno izražajo pomen, ki ga ima manjšinska telesna kultura navzven, in odnosu do javnosti. Pomen, ki ga ima znotraj manjšinske skupnosti je še bolj očiten: nuditi slovenski mladini možnost športnega udejstvovanja znotraj slovenskega okolja in z delom (in uspehi) krepiti samozavest v lastne sposobnosti.

TELESNA KULTURA — DEL KULTURNEGA RAZVOJA

Telesna kultura je nedvomno bistveni dejavnik sodobnega družbenega življenja vsake skupnosti. Pomen,

ki ga ima za Slovence v Italiji je bogato dokumentiral ravno Aldo Rupel v svoji 200 straneh obsežni zgodovini telesne kulture v tem prostoru, ki je izšla leta 1981. Telesna kultura se je tu od vsega začetka postavljala kot bistveni del kulturnega razvoja narodne skupnosti, bolj kot zgolj tekmovanje. Slovenci v Trstu so skušali ustanoviti svojo organizacijo Sokola že leta 1869, a oblasti so jo dopustile šele 1882; v Gorici 1887. Pred prvo svetovno vojno je Sokol na Primorskem štel 15 društev z nad 1.000 člani. Leta 1904 je nastalo tudi tržaško Planinsko društvo, Goriško pa sedem let pozneje. Tem področjem delovanja so pred vojno dodali še nogomet, kolesarstvo, streljanje, in celo letalstvo; Sokolu pa se je pridružil še Orel.

Po prvi svetovni vojni se je skušala slovenska telesna kultura reorganizirati, a fašizem je do leta 1927 onemogočil vsako organizirano delo. Ostalo je le balinanje na vasi, meščani pa so se lahko le med prijateljskimi planinskimi vzponi nemoteno pogo-

varjali v materinščini. Takoj po osvoboditvi je telesna kultura spet nastopila v organizirani obliki: že avgusta 1945 je nastala narodnostno mešana Zveza društev za telesno vzgojo, ki je do leta 1948 združevala 114 društev od Krmina do Kopra. Njena moč se je kazala zlasti na prvih povojnih proslavah prvega maja, ko je nastopilo 9.000 telovadcev pred 60.000 gledalci.

V ITALIJI: 2000 AKTIVNIH SLOVENSKEGA ŠPORTNIKOVA

Mednarodni dogodki so povojno enotnost skrhal in organizacije, ki so se idejno naslanjale na tradicijo NOB so se po letu 1953 reorganizirale. Delovanje je tedaj potekalo pretežno preko skavske in taborniške organizacije, preko šol in športnih odsekov prosvetnih društev. Leta 1958 je bil organiziran prvi športni dan, ki je pomenil prelomnico v novem razvoju telesne kulture Slovencev v Italiji. V desetih letih se je ta pobuda tako razvila, da je preko 1.500 udeležencev tekmovalo v 70 disciplinah, v roku dveh mesecev. Na tej osnovi so športniki lahko organizirali leta 1965 spominski tek od Belopeških jezer do Bazovice. In na tej osnovi se je leta 1970 lahko osnovala Zveza slovenskih športnih društev v Italiji (ZSSDI), naslednica

Športnega združenja, ukinjenega leta 1927. ZSSDI povezuje danes 31 športnih društev, izven nje pa jih deluje še 6. Po podatkih ZSSDI vključuje zamejska telesna kultura 2.000 aktivnih športnikov od katerih polovica nima še 14. let. Posebej je vključenih v otroško telovadbo nad 1.000 otrok, obe planinski društvi imata skupaj 1.350 vpisanih, z drugimi oblikami rekreacije pa se redno ukvarja drugih 400 oseb. Skupno s 117 trenerji in 400 odborniki društev veže telesna kultura skoro 5.300 oseb. Najbolj razširjena panoga je odbojka (457 aktivnih), sledijo nogomet (390), smučanje (280), košarka (237), kotalkanje, itd.

Na nekaterih področjih (košarka, odbojka, smučanje) so razna društva združila najboljše igralce v vrhunsko ekipo, ki postane tako „uradni predstavnik Slovencev“. Tak je primer košarkarske ekipe Jadran, ki se bori že tretje leto zapored za prestop v italijansko državno B ligo in privablja v tržaško športno dvorano do 2.000 navijačev.

Morda daje najboljši prerez skozi slovensko telesno kulturo v Italiji prav omenjeno nagajevanje. Priznanja so prejeli predstavniki ekipe Jadran, atlet, ki se ukvarja z desetorbojem, mladi kotalkar, ki se je povzpeli v državni vrh (podobna uspešna

ZELEZNA KAPLA:

SLOVENSKE ŠPORTNI KLUB „OBIR“ vabi na

PLES ŠPORTNIKOV,

ki bo v soboto, 18. februarja 1984 ob 20. uri v hotelu Obir v Zelezni Kapli

ALU-SCHIEBELEITERN 2-tlg.

Ausstellungsstücke

10 mt. alt. Pr. 3.400.— jetzt 2.385.— Lieferung frei Haus. INTERAL-Leitern Ges.m.b.H.

(Tel.: 0 52 22 - 26 3 47)

Auslieferungslager

MÜHLEN Tel. 0 35 86 - 269

panoga med Slovenci je namizni tenis; poleg treh atletov, so priznanja prejeli še trije športni delavci. Pred nagajevanjem, pa so se gostom (med njimi predstavniki italijanske deželne športne zveze in one iz SR Slovenije) predstavili še mladi s pevskim zborom in z izraznim plesom. **Sporočilo je jasno: mesto telesne kulture je med kulturo in umetnostjo.**

Pavel Stranj, Trst